

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2003-2004

4 november 2003

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de oprichting van een centraal meldpunt voor bejaarden met klachten over misbehandeling

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het niet uitvoeren van aangegane engagementen door het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en de gevolgen hiervan voor de rechtszekerheid van initiatiefnemers in de welzijns- en gezondheidssector

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de adviezen van het Rekenhof bij de subsidiëring van de infrastructuur in de sectoren Welzijn en Gezondheid en de reactie van de minister hierop

Met redenen omklede motie

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het uitblijven van het aangekondigde woon- en zorgdecreet

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de wachtlijsten voor mentaal gehandicapten en het voorstel van de VZW Opvangtekort om hieraan te verhelpen

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de wachtlijsten bij instellingen voor gehandicapten

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over bijkomende plaatsen in de gehandicaptenzorg

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvolging van de door het Vlaams Parlement aangenomen motie over geweld tegen vrouwen

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de bezwaren van rusthuizen tegen de verdeling van bijkomende RVT-bedden

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het toewijzen van bijkomende plaatsen aan dagverzorgingscentra

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over personen met een mentale handicap of psychiatrische stoornis in gevangenissen

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de staking in de gezinszorg

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de experimenten zorgtrajectbegeleiding

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de trajectbegeleiding voor personen met een handicap

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Dinsdag 4 november 2003

VOORZITTER : De heer Koen Helsen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.19 uur.*

Interpellatie van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de oprichting van een centraal meldpunt voor bejaarden met klachten over misbehandeling

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de oprichting van een centraal meldpunt voor bejaarden met klachten over misbehandeling.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, een van de allereerste beleidsdaden die u tijdens de zomer hebt genomen, betrof de oprichting van een centraal meldpunt voor bejaarden met klachten over misbehandeling. Het is een probleem dat me ten zeerste interesseert. Ik heb uw voorgangster daarover in april en in oktober van vorig jaar al ondervraagd. Nu de oprichting een feit is, lijkt het me aangewezen dit onderwerp opnieuw onder de aandacht te brengen.

De uitbouw van dit project is in handen van het Centrum Algemeen Welzijnswerk Zuid-Oost-Vlaanderen, dat totnogtoe verantwoordelijk is voor het enige meldpunt in Vlaanderen. Op de VN-conferentie van Madrid van vorig jaar, en nadien op de conferenties van Berlijn, is ook de oprichting van een centraal meldpunt gevraagd. Dat is zeer wenselijk in het licht van de sterke stijging van het aantal klachten, de vergrijzing van de samenleving en de dreigende wildgroei van privé-initiatieven.

In haar antwoord op mijn interpellatie van oktober 2002 stelde toenmalig minister Vogels : ‘Vorige keer’ – in april 2002 – ‘heb ik naar aanleiding van uw interpellatie gezegd dat we samen met de gedeputeerden voor Welzijn van de verschillende provincies het experiment van Zottegem op de voet hebben gevolgd, met de bedoeling één en ander te verbreden. We hebben beslist dit uit te breiden met projecten van het provinciebestuur Limburg en Welzijnszorg Antwerpen.’ Dit zou moeten leiden tot de uitbouw van regionale netwerken die complementair zijn aan dit centraal meldpunt. ‘Deze projecten eindigen op 31 augustus 2003. Daarna zullen de resultaten worden geëvalueerd. Pas na deze evaluatie zullen we oordelen of de oprichting van een afzonderlijk Vlaams meldpunt voor oudermisbehandeling noodzakelijk of wenselijk is.’

Uit de persberichten van eind juli 2003 blijkt dat er één centraal meldpunt wordt gecreëerd. Dat meldpunt komt in Zottegem, en het staat in voor de algemene opvang en de eerstelijns hulp. Als de dossiers er moeten worden opgevolgd, zal het centrale meldpunt deze taak doorgeven aan de provinciale ankerpunten. Aan welk takenpakket zij moeten voldoen, is vandaag nog niet echt duidelijk. Ook is het niet geheel duidelijk hoe de relatie of de samenwerking zal verlopen met de rusthuisinfofoon en andere bestaande initiatieven, en hoe dit past in het algemeen beleid inzake ouderen mishandeling.

Blijkbaar verloopt de oprichting van regionale ankerpunten vlot in Oost-Vlaanderen, Limburg en Antwerpen, maar staat dit in Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen nog in de kinderschoenen. Al in oktober 2002 erkende de minister dat dit een probleem is. Tot vandaag zijn er op dat vlak nog steeds moeilijkheden. De knoop moet ook nog worden ontward voor de Vlamingen in Brussel. Gezien ons institutioneel kluwen is dat geen evidentie. Omdat er nog belangrijke beslissingen moeten worden genomen, lijkt het ons aangewezen om de massale

Vandenbroeke

publiciteitscampagne die door u voor het najaar was aangekondigd, uit te stellen.

Er zijn veel goede bedoelingen, maar er moeten nog tal van praktische problemen worden opgelost. Ons inziens start de publiciteitscampagne dan ook best pas in het voorjaar van 2004, in de veronderstelling dat er op dat ogenblik een volwaardige structuur op poten staat. Bovendien dreigt de projectsubsidie voor het centrale meldpunt, ten belope van 50.000 euro, ruim onvoldoende te zijn. Welk subsidiebedrag de provinciale ankerpunten ontvangen, is ons niet geheel duidelijk.

Bijgevolg dringen zich een aantal vragen op. Ten eerste : waarom hebt u eind juli 2003 bekendgemaakt dat er één centraal meldpunt met provinciale ankerpunten in oprichting is, terwijl volgens uw voorgangster deze beslissing pas ten vroegste na de evaluatie – die als einddatum 31 augustus 2003 heeft – kon worden verwacht ? Ten tweede : welke praktische problemen in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant moeten worden opgelost vooraleer daar een regionaal ankerpunt kan worden opgericht ? De derde vraag behelst hetzelfde punt, maar dan specifiek voor de situatie in Brussel.

Ten vierde vraag ik mij af of de 50.000 euro projectsubsidie waarin is voorzien voor het centrale meldpunt voldoende is. Zal dat bedrag de komende jaren evolueren, of blijft dat hetzelfde ? Welke dotatie ontvangen de provinciale ankerpunten ? Welke dotatie is er voor het nog op te richten Brussels ankerpunt ? Ten vijfde rijst de vraag of het niet zinvoller zou zijn de publiciteitscampagne uit te stellen tot alle regionale ankerpunten gestructureerd zijn. Ten zesde : hoe zullen de takenpakketten van respectievelijk het centrale meldpunt en de provinciale ankerpunten bepaald worden ?

Hoe zal de samenwerking met andere instellingen of initiatieven verlopen ? Hoe kan dit alles worden ingepast in een algemeen beleid ten aanzien van het steeds acuter wordend probleem van ouderermishandeling ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik sluit mij aan bij de interpellatie van de heer Vandenbroeke, maar wil stellen dat een centraal meldpunt nog altijd een eindpunt van een proces is, want op dat ogenblik bestaat de mishandeling al. Het voorafgaande moet de nodige aandacht krij-

gen, al is dat minder gemakkelijk te vertalen in zichtbaar populair beleid, zoals een meldpunt.

Als wordt vastgesteld dat veel oudermishandeling ook voorkomt in de thuiszorgsector, heeft dat vaak te maken met de draagkracht van mensen, die soms wordt overschat. Zij willen heel wat zorgtaken opnemen, maar stellen na een tijdje vast dat het niet kan. Dat kan aanleiding geven tot mishandeling, nog niet onmiddellijk tot mishandeling. Voldoende professionele ondersteuning als dat nodig mocht blijken, is bijvoorbeeld een maatregel die vandaag ontbreekt. De 4 percent programmering waarin was voorzien, is al 3 jaar niet opgevolgd en zal volgend jaar evenmin worden opgevolgd. Zo'n maatregel kan preventief werken.

Zowel in rusthuizen als in de thuiszorg moeten er voldoende vormingsmogelijkheden zijn en moet er toetsing voor kwaliteit aanwezig zijn. Er is een kwaliteitsdecreet voorhanden dat hier kan op inspelen. Vorming blijft een belangrijke factor. Signalen over de al dan niet voldoende draagkracht van het personeel moeten worden opgevangen en zijn even belangrijk als het installeren van meldpunten. Mevrouw de minister, ik hoop dat u hiermee rekening zult houden in uw antwoord.

De heer Vandenbroeke pleit voor het oprichten van een centraal meldpunt. Wij hadden al aan mevrouw Vogels gevraagd of het nodig is om over iedere problematiek aparte meldpunten te organiseren. Wij hebben al een rusthuisinfofoon, en er zou nu een meldpunt komen voor ouderermishandeling. Wordt er misschien binnenkort een meldpunt georganiseerd voor personen met een handicap die worden mishandeld ? Er zijn ook al de kindertelefoons.

Vanuit de optiek gebruikersrechten hebben wij ervoor gekozen sommige punten te centraliseren, wat een en ander duidelijker maakt voor de gebruiker. Minister Vogels zei toen dat zij het zou onderzoeken. Zij was evenmin een voorstander van verschillende telefoons, die naast elkaar zouden opereren. Ik dring aan op de nodige evaluatie en had graag wat meer zicht gekregen op die evaluatie. Is een apart meldpunt wel noodzakelijk en moet er niet worden gecentraliseerd ? Welke andere initiatieven neemt u nog buiten het installeren van een meldpunt ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, er is verwarring ontstaan over de woorden oudermishandeling en oudermisbe-

Byttebier

handeling. Zelf hanteer ik liefst het woord oudermisbehandeling omdat sommige handelingen vaak niet bewust en goedbedoeld zijn, maar pijnlijk overkomen voor de oudere. We weten uit het onderzoeksrapport van 1998 dat ouderermisbehandeling bestaat maar heel lang niet werd opgemerkt, ook al bestonden er ombudsdiensten of noodtelefoons zoals Teleonthaal. Specifiek voor ouderen in hun thuissituatie was er geen meldpunt. Nadien werd zowel op lokaal als op provinciaal niveau de nood heel goed ingeschat.

In mei 2000 werd begonnen met een experimenteel project in Oost-Vlaanderen op initiatief van het CAW Zuidoost-Vlaanderen, het Sociaal Huis Pandora, en werd een meldpunt opgericht. Hoewel dat meldpunt nog maar een paar jaar bezig was, kende het al een zodanig succes dat er steeds meer oproepen kwamen, die ook van steeds verder bleken te komen. Dat had het effect van een vermenigvuldiging. Daarop zijn ook de provincies Antwerpen en Limburg begonnen met provinciale steun voor de uitbouw van regionale netwerken.

U stelde vragen bij de bedragen die daarvoor worden verstrekt, maar het meldpunt doet zelf niet aan hulpverlening. Het is het eerste zichtbare contactpunt, maar het kan pas functioneren als er ook regionale netwerken worden ingeschakeld. Die netwerken bestaan, en zijn ook dankbaar dat ze hierop kunnen inspelen.

We proberen voor volgend jaar overal een provinciaal meldpunt, alsook een meldpunt in Brussel, op te zetten of mogelijk te maken. Als een centraal meldpunt wordt gecontacteerd, zal het in eerste instantie doorverwijzen naar de provinciale meldpunten, die zelf de regionale netwerken hebben uitgewerkt. Ze schakelen alleen zelf hulp in in geval van urgentie, dus bij melding van een noodsituatie. Daarbuiten is het alleen de bedoeling dat het centraal meldpunt de provinciale meldpunten steunt door middel van vorming en campagnes.

Het project werkt van jaar tot jaar. Het is dus niet mogelijk het stop te zetten op 31 augustus om bedenktijd te nemen, en op 1 oktober weer op te starten, want daardoor valt er een gat tussen die twee data. Opdat het project vlot zou kunnen verder werken, hebben we eind juli beslist dat 31 augustus geen eindpunt zou zijn.

We hadden op dat moment reeds heel wat argumenten, en we beschikten over de eigen onderzoeken van het meldpunt Oudermisbehandeling, waar-

onder zowel een evaluatie als een ontwerp van handelingsprotocol en een afsprakenprotocol. Het voorbereidend werk was dus al gebeurd, en we hebben dan ook het licht op groen gezet voor een dekkend netwerk over alle provincies. Dat werd eind juli al bekendgemaakt, zodat de mensen wisten dat ze op 1 september verder konden werken.

Het moet gezegd dat er ook vanwege de provinciale besturen voldoende druk was om verder te werken. Er wordt immers nog steeds een projectmatige aanpak gehanteerd, aangezien we nog in de beginfase zitten. De provinciebesturen zien intussen de noodzaak in van het centraal meldpunt, evenals van de complementaire provinciale werking, die ze dan ook zo vlug mogelijk willen realiseren. Vanmorgen ontving ik de Vlaamse Vereniging van Provincies op het kabinet. Ook zij is erin geïnteresseerd om het sociaal beleid mee vorm te geven. De provincies zijn goede partners voor dit beleid.

West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant maakten eigenlijk al voor de indiening van hun specifiek provinciaal project deel uit van de centrale stuurgroep voor ouderermisbehandeling. Voordat zij hun eigen provinciaal project hadden, gebruikten de mensen uit West-Vlaanderen de Oost-Vlaamse telefoon. Er waren ook reeds degelijke onderlinge afspraken gemaakt.

In het parlement is een resolutie goedgekeurd over de toepassing van onze Vlaamse gemeenschapsinitiatieven in Brussel. Ik heb dat willen honoreren, en we zorgen er dus voor dat ook voor de 19 gemeenten van Brussel een meldpunt kan worden opgericht. De netwerken in Brussel zijn sterk – denk maar aan de Brusselse Welzijnsraad en het Seniorencentrum. Ik verwacht dan ook dat ze, ook al waren ze niet van in het begin bij de centrale stuurgroep betrokken, vrij snel aansluiting kunnen vinden bij dit initiatief.

Op uw vragen over de financiering heb ik eigenlijk al gedeeltelijk geantwoord, toen ik het had over de formule waarmee wordt gewerkt. Het komt erop neer dat er per provincie personeel beschikbaar kan worden gesteld en dat er ook met vrijwilligers wordt gewerkt voor de telefoonpermanentie. Er is zesmaal 20.000 euro, voor elke provincie en voor de VGC, en voor de opdracht van het centraal meldpunt is er nog eens 50.000 euro. Samen is er dus 170.000 euro beschikbaar.

U deed een prima suggestie met betrekking tot de campagne. We zijn van plan eerst de provinciale werkingen zichzelf te laten uitbouwen en ze te laten functioneren. We voorzien dan in een cam-

Byttebier

pagne voor het voorjaar van 2004. De voorstellen daartoe komen van het centraal meldpunt.

Mevrouw Becq, ik ben niet voorbereid om hier een overzicht te geven van het hele ouderenbeleid en wat we ondernemen op lokaal en provinciaal niveau. U hebt natuurlijk wel een punt dat een meldpunt zonder netwerk en hulpverleners een lege doos is. Ik ben trots op onze dienst- en hulpverlening. Het meldpunt is wat het is : een meldpunt, maar daarachter gaat veel schuil. We kunnen natuurlijk niet op alle vragen een antwoord geven, maar het welzijnsaanbod groeit in Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Ik dank de minister voor haar antwoorden. Vandaag al is het aantal 65-plussers groter dan het aantal jongeren. We weten ook hoe de verdere evolutie eruitziet. Daarom is het een goede zaak dat de minister al met deze problematiek bezig is, en probeert om preventief tewerk te gaan.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Krijgen we inzage in de evaluatie ?

Minister Adelheid Byttebier : We zullen nagaan welke onderdelen we daarvan kunnen vrijgeven.

Mevrouw Sonja Becq : Geldt de openbaarheid van bestuur niet voor evaluatierapporten die met overheidsgeld zijn gefinancierd ?

Minister Adelheid Byttebier : Ik zal dat bekijken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het niet uitvoeren van aangegane engagementen door het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en de gevolgen hiervan voor de rechtszekerheid van initiatiefnemers in de welzijns- en gezondheidssector

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de adviezen van het Rekenhof bij de subsidiëring van de infrastructuur in de sectoren Welzijn en Gezondheid en de reactie van de minister hierop

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het niet uitvoeren van aangegane engagementen door het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden en de gevolgen hiervan voor de rechtszekerheid van initiatiefnemers in de welzijns- en gezondheidssector, met daaraan toegevoegd de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot minister Byttebier, over de adviezen van het Rekenhof bij de subsidiëring van de infrastructuur in de sectoren Welzijn en Gezondheid en de reactie van de minister hierop.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik wil het hier hebben over de engagementen die het VIPA is aangegaan in uitvoering van de begroting 2003.

Over de onheilspellende berichten voor 2004 zal ik het niet hebben. Als parlementslid ben ik geregeld verontwaardigd over bepaalde aspecten van het beleid. Ook in dit geval was dat zo. Een rustoord liet ons weten dat er achterstallige betalingen waren. Sommige bouwbedrijven lieten weten dat ze wel geld ontvangen, maar dat de bejaardentehuizen hebben verwittigd dat ze met eigen middelen betalen opdat de werf niet zou worden stilgelegd. Het viel me zwaar dat men tegelijkertijd zegt dat er mensen moeten worden omgeschoold opdat

Van Cleuvenbergen

ze in de bouwsector aan de slag zouden kunnen, én dat de Vlaamse overheid geen middelen vrijmaakt voor bouwprojecten !

Een rondvraag van enkele CD&V-collega's, waaronder mezelf, bevestigt dit. Kluisbergen, Tongeren, Hemiksem en Hasselt hebben vorderingsstaten ingediend, maar eind augustus hadden ze de middelen waar ze recht op hebben nog altijd niet ontvangen. Sommige rusthuizen werd gemeld dat de omzetting van subsidiebeloften in subsidiebeslissingen slechts kan gebeuren als de Vlaamse overheid geld vrijmaakt. Veel rusthuizen hebben voor zichzelf de bedenking gemaakt dat ze wellicht tot in 2007 of 2008 zullen moeten wachten.

In alle provincies worden rusthuizen met dit probleem geconfronteerd. Sommige rusthuizen hebben in januari 2002 een dossier ingediend. Aanvankelijk was hen gezegd dat ze begin 2004 vastlegingskredieten kunnen krijgen. Vandaag leven ze in onzekerheid. In de krant stond dat 37 instellingen een dossier met gunstig advies hebben ingediend, maar dat slechts acht ervan geld kunnen krijgen. Ik las ook dat amper 5 op 17 ziekenhuizen in de nabije toekomst geld zullen krijgen.

Het gevolg van dit alles is dat de sector, met inbegrip van de dagverzorgingscentra en de instellingen voor een kort verblijf, in de greep komt van onrust. Ze vragen zich af of het nog wel de moeite loont om inspanningen te doen. Onze rondvraag leverde een aantal reacties op die ik u niet wil onthouden. Men stelt dat men sinds augustus wacht op subsidies waarop men op basis van vorderingsstaten recht heeft. De instellingen moeten met eigen middelen voorfinancieren, of kredieten opnemen, waardoor hun kosten stijgen. In een andere reactie stelde men dat de Vlaamse overheid toch de plicht heeft om binnen zestig dagen te betalen. Anderen vragen zich af hoe ze een zorgstrategisch plan moeten uitwerken als het VIPA ervan uitgaat dat men pas in 2007 of 2008 zal betalen voor zorgbehoeften die vandaag bestaan. In het masterplan voor Limburg staat overigens dat men tegen 2010 in de sector 50 percent meer middelen zal nodig hebben dan nu.

Een van de kabinetsmedewerkers van de minister heeft gezegd dat er alleen maar sprake is van een vertraging, en dat de regering liever wil investeren in zorgverlening dan in stenen. Alsof de zorgsector bedden onder de open hemel kan plaatsen ! Vandaag worden er al in containers geïnstalleerd. Iemand anders voorspelt dat de wachtlijsten bij het

VIPA zullen toenemen, want er is minder geld ter beschikking, hoewel 'oudere voorzieningen voor de belangrijke uitdaging staan om hun taak in de toekomst op kwaliteitsvolle wijze te blijven vervullen. Deze maatregel is totaal onbegrijpelijk.'

Over ziekenhuizen zei iemand : 'De overheid suggereert ons om met kleinere projecten te werken, zodat we de kans hebben om een graantje mee te pikken. Vroeger werd gezegd dat men een groot, goed doordacht masterplan moest hebben dat een aantal jaren mee kan gaan. Nu weet men dat dit niet kan worden uitgevoerd.' Hier volgen nog enkele citaten met reacties op het VIPA. Er zijn positieve reacties, en er is kritiek.

Het VIPA-decreet is 10 jaar oud. Het is goedgekeurd met de bedoeling om financiële en rechtszekerheid te geven aan toekomstige investeerders. Vandaag wordt dat decreet verkracht. De geschiedenis lijkt zich te herhalen, want initiatiefnemers in de welzijns- en gezondheidssector die vandaag bouwen op basis van een subsidiebelofte, krijgen hun geld niet. Doorgaans ergert men zich over de traagheid van de afhandeling van dossiers door het VIPA. Anderen beklagen er zich over dat ze veel inspanningen moeten leveren om een zorgstrategisch plan of een masterplan te laten goedkeuren, maar uiteindelijk wordt het genegeerd. De onzekerheid weegt zwaar. Anderen zeggen dat ze in de loop van de afhandeling van de dossiers alsmaar meer werden geconfronteerd met nieuwe eisen inzake infrastructuur. Toen ze hun plannen opmaakten, was er geen sprake van milieuvriendelijk bouwen, maar nu moet daar rekening mee worden gehouden.

Er zijn ook positieve reacties, want de samenwerking met het VIPA verloopt vlot en men wordt professioneel geholpen. De inhoudelijke adviezen zijn goed, en iedereen is erg tevreden over de technische begeleiding van het VIPA.

Wat zijn nu de gevolgen van het blokkeren van de middelen voor 2003, dat wellicht is gebeurd naar aanleiding van de omzendbrief van minister Van Mechelen ? Eén : de planning loopt gevaar. Twee : gewoonlijk gaat nieuwbouw samen met vernieuwbouw. Dat loopt in het honderd. Zo worden bijvoorbeeld afspraken gemaakt met een leegstaand ziekenhuis om een tijdje de infrastructuur te kunnen gebruiken, maar als het contract afloopt, is het gedaan. Drie : ouderen worden soms in containers ondergebracht. Die zouden comfortabel zijn, maar ze zijn ook erg vlug versleten. Vier : de bouwvergunning is vijf jaar geldig, met de mogelijkheid om één keer een verlenging aan te vragen. De bouw-

Van Cleuvenbergen

vergunning van sommige rustoorden zou van 1996 en 1997 dateren. Vijf : lopende erkenningen vanwege het departement Volksgezondheid komen in gever.

Zes : sommige voorzieningen hebben tijdelijke afwijkingen op de normen gekregen. Wat gebeurt er als ze niet kunnen voldoen aan de normen omdat hun dossier wordt geblokkeerd ? Zeven : de initiatiefnemer moet zelf bijpassen. De kostprijs stijgt, waardoor uiteindelijk de ligdagprijzen zullen stijgen. Vandaag zijn in de pers de conclusies gepubliceerd van een studie die in opdracht van de VVSG is gemaakt. Daarin staat dat de rusthuizen de voorbije jaren heel wat duurder zijn geworden. Ten slotte : veel voorzieningen gaan ervan uit dat ze pas in 2008 en 2009 zullen kunnen bouwen. Daardoor zullen ze nu moeten investeren in de gebouwen die ze tot dan betrekken.

Morgen discussiëren we hier over het Vlaams ondernemerschap : hoe kunnen we Vlamingen stimuleren om initiatieven te nemen ? Vandaag nemen OCMW's en VZW's initiatieven. Ze zullen zich afvragen waarover we discussiëren als we onze beloften niet houden. Ik ben uitgenodigd voor een conferentie van Deloitte & Touche over de PPS in de zorgsector. Er wordt van uitgegaan dat de overheid onvoldoende middelen heeft en ten dele een beroep zal moeten doen op de privé-sector. In dit geval is dat principe al toegepast : 60 percent komt van de overheid, 40 percent van de privé-sector. Het voorbeeld van de VIPA-dossiers zal alleszins weinig enthousiasme opwekken bij privé-investeerders om een PPS-constructie aan te gaan. Als we managementprincipes uit de privé-sector willen gebruiken in de zorgsector, dan is het toch maar logisch dat we een meerjarenplanning respecteren ?

In de Septemberverklaring zei de minister-president dat Vlaanderen in de toekomst het gebied zal zijn waarin de meeste oude mensen ter wereld zullen wonen. We moeten vooruitzien en daarop anticiperen. Dat is mogelijk. We werken aan het Beter Bestuurlijk Beleid. Dat impliceert in de eerste plaats dat de overheid de verbintenissen die ze is aangegaan, respecteert. De kwaliteit van het wonen van ouderen en van de zorgverlening aan die mensen is erg belangrijk, ook om misbehandeling van ouderen te voorkomen. Het probleem rijst natuurlijk ook voor de bouwsector. Als de aannemers hun geld niet ontvangen, heeft dat gevolgen voor het bedrijf en voor de arbeiders. Premier Verhofstadt zei dat er meer moet worden gebouwd. Hij had het over een luchthaven. Ik zou willen

voorstellen om te bouwen wat we echt nodig hebben.

Voor goedgekeurde zorgstrategische plannen moeten de middelen ook voorhanden zijn zonder dat de betaling vertraging oploopt of riskeert te worden afgeketst. Klopt het dat de reden tot blokkering van betaling de omzendbrief van minister Van Mechelen was ? Dat zou wel in tegenspraak zijn met de uitspraken die de minister vroeger al als antwoord op een vraag van mevrouw Becq had gegeven, en met de uitlatingen in het welzijnsmagazine Weliswaar. Ze stelde dat de welzijnssector nooit hinder zou ondervinden van de tegemoetkomingen. Mevrouw de minister, welke maatregelen zult u op korte termijn nemen om dit te veranderen ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mijn vraag dateert al van 24 september, naar aanleiding van het rapport van een Rekenhof, waarin bedenkingen zijn opgenomen over het VIPA. Er zijn heel wat onzekerheden ontstaan over het stopzetten van de betalingen naar aanleiding van de omzendbrief van minister Van Mechelen. Het zou om een kort uitstel van betaling gaan.

De onzekerheid betreft ook de begrotingscijfers, waaruit zou blijken dat de middelen om te bouwen gedaald zijn. Bouwen is nochtans een toekomstgerichte bezigheid. Minister Vogels zei vroeger dat ze voor 10.000 extra bedden zou zorgen tijdens deze legislatuur. Ik tel met moeite 2.000 nieuwe bedden. De middelen dalen immers met 25 percent.

De onzekerheden betreffen niet alleen de beloofde bedragen, maar ook de vastleggingen waarvoor al een engagement was gegeven. Deze elementen verhogen de druk op het VIPA. De VIPA-reglementering is bovendien aan evaluatie toe. Wij horen ook zeggen dat privé-initiatiefnemers niet meer staan te trappelen om nieuwe initiatieven te nemen. Zij zijn nochtans nodig. Thuiszorg alleen zal de nood aan woongelegenheden voor ouderen niet kunnen opvangen. Wij zijn wel pleitbezorger voor meer diversiteit, maar er zullen nog altijd bouwwerken nodig zijn, en dus ook een VIPA-reglementering en een financiering.

De minister kondigde in haar antwoord aan het Rekenhof een aantal aanpassingen op de regelgeving aan om de bestaande interpretatieproblemen en de uitvoering van de dossiers te verbeteren. Het is niet de eerste keer dat aanpassingen aan de VIPA-regelgeving worden aangekondigd. In 2002

Becq

had de Vlaamse regering een expertisecommissie opgericht, die tegen de zomer 2003 een eindrapport zou voorleggen, na toetsing met deskundigen uit de sectoren.

Ik heb daarover een aantal schriftelijke vragen gesteld. Ik kreeg het antwoord dat het rapport nog niet klaar was. Het zal er intussen waarschijnlijk wel zijn. Als wij voldoende investeringen in nieuwe ouderenwoningen willen, is een goede VIPA-reglementering en een goede evaluatie nodig. Wij moeten daar opnieuw over kunnen praten. Ik heb de voorzitter gevraagd om in de commissie een discussie over het rapport van het Rekenhof te houden.

Ik had de minister willen vragen hoe zij het verslag van het Rekenhof evalueert. Er zouden een aantal aanpassingen komen. Ik had graag geweten om welke aanpassingen het gaat, en ik had ook graag de resultaten van de expertisecommissie alsook de bevindingen van de toetsingsgroepen gekend. Welke wijzigingen worden voorgesteld op korte, middellange en lange termijn om tot goede initiatieven te komen die de nodige rechtszekerheid aan de initiatiefnemers geven? Welke incentives worden voorgesteld om privé-partners te stimuleren een initiatief te nemen?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik zal eerst even ingaan op de uitbetalingen 2003. Door de omzendbrief van 7 augustus 2003 van minister Van Mechelen zijn de ordonnanceringskredieten van het VIPA afgeremd. Wij stellen vast dat de betalingen het ritme van de uitgevoerde betalingen 2002 moeten aanhouden. Dat was echter een probleem omdat het toegelaten globale krediet was overschreden. In de maand september zijn de uitbetalingen geblokkeerd. Conform de brief heeft de VIPA-administratie snel alle stappen ondernomen om afwijkingen te bekomen en een vrijgave te krijgen van de vastleggings- en betalingskredieten.

Er werd inderdaad een afwijking bekomen op de omzendbrief voor alle dossiers waarvoor het VIPA verwijlinteressen is verschuldigd als er niet tijdig wordt betaald. Het gaat vooral om facturen van werken aan eigen instellingen en in het kader van de alternatieve financiering van rusthuizen en serviceflats. Wij letten erop dat de subsidiedossiers het ritme van de uitbetalingen 2002 respecteren. De meeste verzoeken tot vereffening van eind augustus, die werden ingediend in de loop van de maand

september, hebben wij eind oktober 2003 effectief betaald. Ook in de maand november zullen een aantal vorderingsstaten in betaling worden gesteld. Dat betekent dat alle vorderingsstaten binnen een redelijke termijn zullen worden uitbetaald.

De trage uitbetaling kan terecht worden bekritiseerd, maar het is zeker niet de bedoeling geweest de werken te hypothekeren.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Het gaat hier duidelijk over de voorzieningen die afhankelijk zijn van de Vlaamse Gemeenschap. Gaat het ook over VZW's of OCMW's?

Minister Adelheid Byttebier : Het gaat hier over beide.

Wat de vraag over het rapport van het Rekenhof betreft, zijn de reacties op de formule van het VIPA in het algemeen positief. Er zijn wat kleine opmerkingen over de vergunningstermijn of de manier van werken. Wij trachten daar nu aan te verhelpen. Het gaat ook bijvoorbeeld over het probleem van de waarborgen. Hopelijk wordt de onzekerheid over de stand van zaken van de dossiers wat weggenomen. Wij weten dat het jaren duurt. De expertencommissie zoekt naar een manier om de periode in te korten. De onrust betreft vooral het tijdstip waarop de voorzieningen zullen gerealiseerd zijn. Als er een provisoire regeling nodig zou zijn, is dat voor twee of vijf jaar.

Wij denken hieraan te kunnen verhelpen door online een stand van zaken op een speciaal daartoe gecreëerde website te vermelden, zodat iedereen de stand van zaken van zijn eigen dossier kan consulteren. Zo kan er wat rust komen. Het blijft een moeilijke zaak om een project in te dienen en vervolgens jaren te moeten wachten op de realisatie ervan.

Wij hebben een expertencommissie gezet op de problematiek. In een eerste deel van het rapport van die commissie wordt alleen gesproken over ziekenhuizen en de eigen instellingen. Wij hebben onmiddellijk de opdracht gegeven verder te werken aan de oudere voorzieningen en aan een formule die reeds vermeld stond in het deelrapport, namelijk de PPS-formule. Voor megaprojecten, zoals ziekenhuizen, wordt de PPS-formule aanbevolen. Wij hebben gevraagd die formule wat meer te concretiseren. Het klinkt goed en gemakkelijk, maar vooraleer privé-partners in een investeringsproject instappen, is het belangrijk de randvoorwaarden van het project te kennen. Wij hebben dus

Byttebier

een vervolg van het rapport gevraagd, want het werk is niet af.

Mijn persoonlijke appreciatie van het eerste rapport is dat het wel principes aangeeft, om dan te besluiten dat er meer geld nodig is. Dat weten wij al. Vroeger is een oplossing gezocht in de richting van de Bevek-formule. Zou dat de manier zijn om een multiplicatoreffect te bekomen voor het geld dat de overheid zelf ter beschikking heeft ? Dat is de reële uitdaging. Er moet worden gezocht naar een multiplicatoreffect dat kan worden ingeschakeld voor de bouw.

Er is gesuggereerd dat onze ambities voor het welzijnsaanbod en de bouw van voorzieningen los van elkaar zouden staan. Dat wil ik beslist tegenspreken, want een groter aanbod veronderstelt meer infrastructuur. Het ene kan niet zonder het andere, al loopt niet alles van een leien dakje.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Welke concrete dossiers moesten wachten op hun middelen ? En om welk bedrag ging het ?

U stelde dat de eigen instellingen geen verwijlinteressen moesten betalen. Voor de andere zou men met een inhaaloperatie bezig zijn. Wie zal de verwijlinteressen financieren ? De Vlaamse overheid ? Het is toch de fout van de Vlaamse overheid dat deze voorzieningen intussen kapitaal moesten lenen ?

De wachttijd voor de ouderenzorgdossiers is lang, en de dossiers worden beoordeeld volgens de datum van indiening. Dat is de enige beschikbare parameter. Voor ziekenhuizen gaat het om enorme middelen. Daarvoor worden andere parameters gehanteerd. Het zou goed zijn te weten welke parameters hier worden gehanteerd. Ik doe een suggestie. Als er een project loopt voor nieuwe operatiekwartieren en er moet 5 jaar op worden gewacht, zijn de subsidies al niet meer nodig. Daartegen is het meubilair al totaal verouderd. Er moeten andere criteria worden gevolgd.

Sommige voorzieningen vernieuwen misschien om de haverklap hun meubilair. Wordt daar rekening mee gehouden in het beoordelen van andere dossiers die weinig vernieuwingsprojecten hebben ingediend ?

Over het algemeen ben ik verheugd te constateren dat de middelen worden vrijgegeven. U moet wel aan de voorzieningen laten weten wanneer zij hun

middelen krijgen. Is dat in plaats van einde augustus, einde november ? Of wordt het einde december of nog januari of februari 2004 ?

Als een voorziening afhankelijk is van jaarlijkse begrotingen van het VIPA, kan er de facto geen meerjarenplanning worden opgemaakt. Zo'n systeem werkt niet goed, en dat moet opnieuw worden bekeken. Ik herinner de minister nog even aan mijn vraag over de verwijlinteressen. Ik kondig een motie aan om zulke feiten in de nabije toekomst te voorkomen.

Mevrouw Sonja Becq : Mijn vraag bestond erin of er inzake het VIPA nog een initiatief moet worden verwacht. De minister verwijst naar de PPS-formule, en wij kregen de uitnodiging voor een studiedag toegestuurd. De kostprijs ervan is wel zeer hoog en dus niet toegankelijk voor gewone mensen. Zijn er concrete initiatieven inzake het VIPA te verwachten die een antwoord kunnen bieden op de onzekerheid en tegelijk de groei van initiatieven kunnen bewerkstelligen ?

Minister Adelheid Byttebier : De verwijlinteressen worden niet aan de instellingen uitbetaald. Voor de eigen voorzieningen geldt voor onze afspraken met aannemers de regel van de 60 dagen en komen eventuele verwijlinteressen op ons conto. Voor de andere geldt dit niet.

U vroeg ook of er een verschil is tussen de parameters voor ziekenhuizen en ouderenzorginstellingen. De datum van indiening geldt ook voor de ziekenhuizen. U vroeg of er een verschil is tussen ruwbouw en meubilair en zo. Dat staat allemaal in één dossier. De uitbetalingen voor augustus en september zijn gebeurd op 29 oktober.

Mevrouw Becq had het over het expertiserapport. Indien de commissie ook reeds met de deelrapporten wil werken, dan kan daar een afspraak over worden gemaakt. Het is echter een vrij technische aangelegenheid, en een en ander is mijns inziens ook onder voorbehoud. Daar heb ik zelf ook wat moeite mee.

Er wordt begonnen met de stelling dat de oplossing zit in meer geld. Dat is ook zo, maar die stelling helpt ons niet vooruit. Er wordt gezegd dat voor ziekenhuizen een privé-investeerder alleen geïnteresseerd zal zijn in megaprojecten, omdat het pas op voldoende grote schaal voor hem rendabel kan zijn. Ik zou de randvoorwaarden dan ook willen kennen. Om welke schaalgrootte gaat het, en welke commerciële aspecten moeten erin zitten,

Byttebier

die onze principes niet in het gedrang brengen, maar wel voldoende commercieel interessant zijn ?

Misschien wil de commissie daar zo vlug mogelijk op in gaan, maar voor mij blijft de frustratie dat ik te weinig concrete informatie heb om er dieper op in te kunnen gaan. We weten nog niet wat onze hefbomen zijn om er meer beweging in te krijgen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, kunnen we de namen van de voorzieningen krijgen, alsook de bedragen ?

Minister Adelheid Byttebier : Dat zal u worden bezorgd.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door mevrouw Van Cleuvenbergen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het uitblijven van het aangekondigde woon- en zorgdecreet

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het uitblijven van het aangekondigde woon- en zorgdecreet.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, in het begin van deze regeerperiode heeft minister Vogels aangekondigd dat er een nieuw ouderendecreet moest worden opgesteld. De rusthuizen zagen er veel te verou-

derd uit. We moesten met een nieuwe regelgeving werken, we moesten thuiszorg en residentiële zorg integreren en we moesten ervoor zorgen dat er nieuwe woonvormen kwamen.

De minister vond het ook belangrijk daar geld voor uit te trekken. Er werd een onderzoek uitgevoerd, waarin nog eens te lezen stond wat al in diverse bestaande onderzoeken was geschreven. Er werden ook zeven werkgroepen opgericht met theoretische deskundigen en ervaringsdeskundigen. Die werkgroepen zouden zich richten op behoeftegerichte dienstverlening en organisatie van zorg, kwaliteitsvol en ecologisch wonen voor ouderen, zorg voor dementerenden, zorg voor allochtone ouderen, mantelzorg en vrijwilligers, inclusief beleid en erkenningsnormen.

Voor die werkgroepen werd ten minste honderd man gemobiliseerd, waaronder personeelsleden, vrijwilligers en directies van dienstverleningen allerhande, die op een of andere manier te maken hadden met de ouderenzorg. Die moesten allemaal bij het denkproces worden betrokken want, zo werd gezegd, op 1 januari 2003 zou er niet alleen een nieuw decreet zijn, maar zou het decreet al in werking zijn en zou een nieuwe werking voor ouderen van start moeten gaan.

De minister nam tien maanden de tijd om een en ander op te bouwen. In november 2002 werd aan de diverse deelnemers van de werkgroepen een eerste tekst voorgesteld. Wij werden daar echter nooit officieel van in kennis gesteld ; we moesten het in de krant lezen. De organisaties moesten tegen 6 januari 2003 reageren en hun oordeel geven. Ze kregen met andere woorden één maand de tijd.

Intussen hebben we in alle stilte gewerkt aan een nieuw voorstel van zorgdecreet. We hadden daar geen zeven werkgroepen voor nodig en ook geen honderd man, maar we hebben wel een poging gedaan om een representatief staal bijeen te brengen. Dat voorstel van decreet ligt nu al een jaar klaar. Ik heb nooit aangedrongen op de bespreking ervan omdat ik wachtte op het ontwerp van minister Vogels, zodat de twee konden worden samengevoegd. Na al die tijd is echter gebleken dat het niet eens meer zeker is of er nog iets terecht zal komen van wat destijds met veel poeha werd aangekondigd.

Mevrouw de minister, komt er tijdens deze regeerperiode nog een nieuw woon- en zorgdecreet ? Zijn al de inspanningen die van de hele sector werden gevraagd, dan voor niets geweest ? Dan zijn de mensen echt wel voor schut gezet. Zijn al die mid-

Becq

delen maar geïnvesteerd om iedereen bezig te houden, en niet om tot een nieuwe regelgeving te komen ? Nochtans werd gezegd dat die vernieuwing zo noodzakelijk was.

Ik hoop dat u niet antwoordt dat u nieuw bent. Ik stel de vraag aan het instituut minister van Welzijn. Aan het feit dat de regering zich wil bezighouden met het mannetjes en vrouwtjes wisselen, heeft de bevolking niets. Dat mag dan ook geen argument zijn. Moet ik geloven wat ik heb vernomen, namelijk dat er deze regeerperiode geen nieuw woon- en zorgdecreet meer komt, en dat alles voor niets is geweest ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik ben nieuw, maar u weet dat ik dat in deze commissie noch elders ooit heb ingeroepen als reden om iets niet te doen. Ik zal dat ook nu niet doen.

Het zal u echter minder plezieren dat we het woon- en zorgdecreet inderdaad niet tijdens deze regeerperiode zullen indienen. Dat was een moeilijke beslissing, die we samen met mijn kabinetsraadgevers en met de mensen van de administratie lang hebben gewikt en gewogen.

We komen dus niet met grote trom met een woon- en zorgdecreet als dusdanig. U hebt echter duidelijk gesitueerd met welk engagement het belangrijk en interessant voorbereidend werk is geleverd. Die inspanningen zullen wel degelijk worden gevaloriseerd, en we zullen voortbouwen op de verdiensten van het huidige thuiszorg- en ouderendecreet. Aan de hand van uitvoeringsbesluiten zullen we dat decreet actualiseren.

Dat is onze manier om ervoor te zorgen dat het geleverde en waardevolle werk niet verloren gaat. Ik probeer de verschillende initiatieven van de minister van Welzijn uit deze regeerperiode zo veel mogelijk te verankeren. Voor integrale jeugdhulp willen we bijvoorbeeld een kaderdecreet. U weet ook van welke grote decreten over preventie, eerstelijns hulp, enzovoort we nu de laatste noten kraken en u weet ook dat we stilaan tot resultaten komen. Ook het voorbereidend werk voor het woon- en zorgdecreet zal maximaal worden verankerd en gevaloriseerd, maar dan aan de hand van uitvoeringsbesluiten.

Daar zijn twee redenen voor. Het is een omvangrijk decreet, dat heel wat budgettaire implicaties heeft. Als we nu volop inzetten op dat decreet, scheppen we verkeerde verwachtingen. We beschikken het komende jaar immers niet over de mogelijkheden om hier onmiddellijk de nodige budgettaire inspanningen voor te doen.

We zullen dus de conclusies uit het geleverde werk, die grondig uitgeschreven zijn in het rapport 'Naar een vernieuwd Vlaams ouderenbeleid', zo veel mogelijk uitvoeren. Specifiek gaat het om de erkenningsnormen voor lokale dienstencentra, diensten voor gezinszorg, centra voor kortverblijf, dagverzorgingscentra, oppasdiensten en verenigingen voor gebruikers en mantelzorgers. Tegelijk zullen we ook werken aan een grondige aanpassing van de vergunningenprocedure, de rechtspleging in verband met de erkenning en toepasselijke brandveiligheidsnormen. Daarnaast werken we ook aan de erkenningsnormen voor rusthuizen en serviceflats.

We zullen dus de dingen waar zeer veel voorzieningen op wachten, en waar ze voorbereidend werk voor hebben geleverd, maximaal realiseren door middel van uitvoeringsbesluiten.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik apprecieer dat u zich niet wilt verschuilen achter het feit dat u nieuw bent. Intussen kan ik echter alleen maar vaststellen dat er, na al het geleverde werk, een beetje wordt gemorreld in de marge. U hebt het alleen maar over erkenningsnormen, en weinig of niet over de totaal nieuwe visie die zou worden geïntroduceerd.

Aangezien u wilt werken met uitvoeringsbesluiten, zal alles dus gebeuren op regeringsniveau, zonder inbreng van het parlement. Dat is belangrijk om te signaleren. Het is vooral jammer dat een en ander met zoveel poeha wordt aangekondigd, en daarna in stilte wordt begraven, zij het dat een uitweg wordt gezocht via uitvoeringsbesluiten.

Ik zal bij de regeling van de werkzaamheden vragen dat mijn voorstel van decreet alsnog verder kan worden behandeld. Misschien kunt u daar dan met uw visie bij aansluiten, en komt er toch nog een decretale basis om verder te werken, zodat alle parlementsliden van alle partijen erbij betrokken zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de wachtlijsten voor mentaal gehandicapten en het voorstel van de VZW Opvangtekort om hieraan te verhelpen

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de wachtlijsten bij instellingen voor gehandicapten

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over bijkomende plaatsen in de gehandicaptenzorg

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de wachtlijsten voor mentaal gehandicapten en het voorstel van de VZW Opvangtekort om hieraan te verhelpen, van de heer Van Dijck tot minister Byttebier, over de wachtlijsten bij instellingen voor gehandicapten en van mevrouw Van Cleuvenbergen tot minister Byttebier, over bijkomende plaatsen in de gehandicaptenzorg.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, bij het aantreden van deze regering in 1999 werd met veel tromgeroffel aangekondigd dat de wachtlijsten een topprioriteit waren. Paars-groen zou het probleem oplossen, ook voor de personen met een handicap.

Inmiddels is het einde van de regeerperiode bijna in zicht, en kunnen we vaststellen dat er door de jaren heen zeer veel beloften zijn gedaan. Zo was er de aankondiging van het actieplan. Er zijn inderdaad ook extra middelen ingezet, dat kan niet worden ontkend. Er is ook de jaarlijkse Septemberverklaring. Specifiek in die van 2002 werd aangekondigd dat het probleem in 2003 definitief opgelost zou zijn.

Mevrouw de minister, ik neem aan dat u het beleid van uw voorganger voortzet en dat u zich ook nog kunt vinden in haar beleidsbrief van vorig jaar. Daarin werd gesteld dat de bijzondere omstandigheden die achter de wachtlijststatistieken schuilgaan, om bijzondere maatregelen vragen, die enerzijds effecten hebben op korte termijn, en ander-

zijds de structuur van de zorg grondig wijzigen en moderniseren.

Ondanks het feit dat het een topprioriteit was, en dat talloze malen was aangekondigd door verschillende ministers, waaronder ook de minister-president, dat alles snel zou gebeuren, is sinds maart van dit jaar het geweer van schouder veranderd. Nu horen we dat er niet onmiddellijk, maar wel op een termijn van 5 jaar een definitieve oplossing moet zijn.

Ik wil niet beweren dat er niets is gebeurd. Er zijn inderdaad bijkomende plaatsen gecreëerd, en er zijn bijkomende middelen vrijgemaakt. We kunnen echter niet anders dan vaststellen dat er nog steeds een groot probleem is. Ondanks de inspanningen zijn er nog altijd lange wachtlijsten. Ik verwijs naar de cijfers van het Vlaams Fonds van enkele maanden geleden, die hier al eerder aan bod zijn gekomen, en die al te duidelijk waren.

Er blijkt volgens die gegevens namelijk nog een tekort te zijn van 2.200 opvangplaatsen. In de periode 2003-2007 moeten er jaarlijks iets meer dan 750 opvangplaatsen bijkomen om het helaas nog steeds toenemend aantal personen met een handicap op te vangen. Er blijft dus een structureel tekort in de sector.

Ik besef dat hier een kostenplaatje aan vast hangt. Het Vlaams Fonds heeft daar een uitvoerige berekening van gemaakt. Er is 17,8 miljoen euro nodig voor dit jaar, plus 5 miljoen euro voor de uitbreiding van het persoonlijk assistentiebudget. Uiteraard zijn er ook in de begrotingen van de volgende 2 jaar extra middelen nodig. Er is sprake van 30 tot 40 miljoen euro. Tegen 2007 zou dan de structurele achterstand zijn weggewerkt. Op dat ogenblik zouden we op kruissnelheid zijn, en zou het probleem dus opgelost zijn. Enkele weken geleden zei u echter in antwoord op een vraag van mevrouw Van Cleuvenbergen over dit probleem dat er eigenlijk geen middelen zijn om dit op te lossen.

Het resultaat is dat er op het terrein heel grote problemen blijven bestaan. De raad van bestuur van het Vlaams Fonds blijft weigeren personen met een mentale handicap op te vangen die thans in de psychiatrie verblijven, omdat er geen plaats is in de gehandicapteninstellingen. Het gaat om een duizendtal personen met een handicap. Dat heeft tot onmiddellijk gevolg dat mensen die psychiatrische begeleiding nodig hebben, opgesloten zitten in de gevangenis als geïnterneerden, een statuut dat ze hebben gekregen omdat ze de reikwijdte van hun daden niet kennen. Dat is geen probleem waarvoor

Dillen

u bevoegd bent, maar het heeft als rechtstreeks gevolg dat de gevangenen op hun beurt overvol blijven.

Een ander gevolg is dat jongeren met een mentale handicap die 21 jaar worden, het internaat moeten verlaten, wat voor de ouders vaak ernstige problemen met zich meebrengt, omdat deze jongeren niet in een instelling kunnen worden opgevangen, al hebben ze nood aan een gespecialiseerde opvang.

Mevrouw de minister, er blijft in dit dossier nood aan een dringende oplossing. Het is dringend noodzakelijk dat er een ernstig en tegelijk realistisch plan wordt uitgewerkt om de problemen van deze mensen aan te pakken. De tijd moet voorbij zijn dat het een topprioriteit wordt genoemd en dat er voortdurend maatregelen worden aangekondigd, zoals verschillende ministers hebben gedaan. Het probleem moet ook echt worden aangepakt.

Enkele weken geleden zijn vanuit de sector zelf enkele ernstige en concrete voorstellen geformuleerd. Ik geloof dat het nuttig – en noodzakelijk – is dat u daarover nadenkt en dat het beleid daarop inspeelt. Het is ten minste de moeite waard te onderzoeken of deze voorstellen haalbaar zijn.

De VZW Opvang Tekort heeft voorgesteld de spaartegoeden van personen met een mentale handicap die verlengd minderjarig zijn verklaard, om te zetten in een fonds dat dit geld gebruikt om versneld bijkomende instellingen voor personen met een handicap te bouwen. Om dat te kunnen verwezenlijken, zijn er ondersteunende beleidsmaatregelen nodig en moet vanuit uw beleid een kader worden gecreëerd dat dit voorstel in de praktijk mogelijk maakt en de betrokkenen de nodige waarborgen en zekerheden geeft.

Er liggen twee concrete plannen klaar. Het eerste is van de VZW Stichting Kleine Ster die een waterdicht fonds zal opbouwen waarbij ouders en voogden van mensen met een mentale handicap obligaties kunnen aankopen. Die gelden worden dan gebruikt voor het bouwen van tehuizen. Het tweede plan is van de VZW De Zesde Wereld die de belangen van deze mensen wil verdedigen.

Daarnaast is er ook een dringende oproep voor de organisatie van een rondetafelconferentie met alle betrokkenen van de verschillende niveaus, om een overzicht te kunnen maken van alle knelpunten en realistische voorstellen tot oplossing. De regelgeving is immers vaak heel ingewikkeld en financieel

nadelig als het gaat over het uitwerken van oplossingen en het bouwen van nieuwe instellingen.

Mevrouw de minister, deze Vlaamse regering heeft beloofd de wachtlijsten, ook voor personen met een mentale handicap, weg te werken. Dat is nog niet gebeurd en het zal deze legislatuur ook niet meer gebeuren. Nochtans is er een heel concreet en ernstig voorstel geformuleerd door de VZW Opvang tekort om mee te helpen aan het wegwerken van deze wachtlijsten. Wat is uw standpunt hierover? Hebt u hierover al overleg gepleegd met deze vereniging? Welke oplossingen hebt u hier verdedigd? Welke beleidsmaatregelen gaat u nemen om de haalbaarheid van dit voorstel te onderzoeken, en om, indien het haalbaar is, mee te werken aan de uitvoering ervan?

Er is dringend nood aan een rondetafelconferentie over de problematiek van personen met een mentale handicap waarin alle betrokkenen, zowel op Vlaams als op federaal niveau, inspraak kunnen krijgen en waar een analyse van de verschillende knelpunten wordt gemaakt met als doelstelling deze weg te werken. Zult u het initiatief nemen voor deze rondetafelconferentie? In het radioprogramma Voor De Dag hebt u gezegd dat u dat een goed idee vindt. Het volstaat echter niet om dat op de radio te verkondigen. Het is vooral belangrijk dat u zich daar in dit parlement toe engageert. Wanneer wordt die rondetafelconferentie gepland en wie wordt daarbij betrokken?

De voorzitter : De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck : Mevrouw de minister, een van de topprioriteiten van deze Vlaamse regering bij de aanvang van de legislatuur was het wegwerken van de wachtlijsten, ook voor personen met een handicap. Dat stond ook met zoveel woorden in het regeerakkoord van 1999.

Mevrouw de minister, ook in nagenoeg elke beleidsbrief van uw voorgangster werd dieper ingegaan op het wegwerken van deze wachtlijsten. Zo stond in de beleidsbrief 2000-2001 dat ‘de wachtlijsten moesten worden op punt gesteld, veralgemeend en geüniformiseerd’. Vaak staan mensen immers op verschillende wachtlijsten. Het is de bedoeling om dubbele tellingen te vermijden.

In de beleidsbrief 2001-2002 werd de ernst ervan al wat meer ingezien. Ik citeer: ‘De bijzondere omstandigheden achter de wachtlijststatistieken vragen om bijzondere maatregelen, die enerzijds effecten hebben op korte termijn, en anderzijds de structuur van de zorg zorgvuldig wijzigen en mo-

Van Dijck

derniseren.' Meteen koppelde de toenmalige minister daar een actieplan aan vast. Voor de begroting 2002 werd in een extra krediet van 19,8 miljoen euro voorzien. Er zou gedurende meerdere jaren eenzelfde inspanning moeten worden volgehouden. Daarnaast werd een task force opgericht die werd belast met de coördinatie van de uitvoering van dit actieplan.

Een beleidsbrief later – de beleidsbrief 2002-2003 – werd de task force omgevormd tot een regionale zorgstrategische planning. De praktijk wees immers uit dat het gedecentraliseerde concept beter werkt dan het gecentraliseerde concept. Meer nog, en ik citeer : 'Deze realiteit is mede het gevolg van een onvoldoende transparant en een niet gecoördineerd zorgtoewijdingsbeleid. Vanaf 2003 zal dat definitief tot het verleden behoren.'

Hiervoor werd opnieuw in de nodige kredieten voorzien : 7,5 miljoen euro extra voor het Vlaams Fonds en tegen het eind van 2002 een behoeftestudie. Bovendien engageerde uw voorgangster zich ertoe om bij de begrotingscontrole de nodige extra kredieten in te schrijven voor het definitief oplossen van hoogdringende zorgnoden. Hier is echter niet veel van in huis gekomen.

Dan waren er ook nog de zeer positieve signalen in de Septemberverklaring van kersvers minister-president Somers en in de beslissingen van de Vlaamse regering van 19 september en 3 oktober 2003. Zowel in de begroting van 2004 als in het meerjarenplan zouden de nodige inspanningen gebeuren.

Ondanks al deze schitterende signalen die de regering heeft uitgestuurd, blijft de sector morren. De regering maakt telkens beloftes om ze dan weer tijdelijk uit of af te stellen. Ik verwijs naar het engagement om bij de begrotingscontrole 2003 in de nodige extra kredieten voor het definitief oplossen van hoogdringende zorgnoden te voorzien.

Mevrouw de minister, in hoeverre erkent u het wachtlijstenprobleem als een integraal probleem ? Is het engagement dat daar vanaf 2003 een definitief eind aan zou komen, al bereikt ? Zo nee, waarom werd die beleidsintentie niet gehaald ? Heeft het alleen te maken met het budget of ook met het aanbod ?

Wat is het resultaat van de door uw voorgangster in haar beleidsbrief 2002-2003 beloofde 'nodige extra krediet voor het definitief oplossen van hoogdringende zorgnoden' bij de begrotingscontrole

2003 ? Kunt u ons een volledig overzicht geven van de financiële inspanningen die de Vlaamse regering tijdens deze legislatuur heeft gedaan voor het wegwerken van de wachtlijsten in de gehandicaptensector ?

Bent u reeds op de hoogte van de brief van de VZW Opvang Tekort waar mevrouw Dillen naar heeft verwezen ? Zo ja, kunt u de geuite kritiek al dan niet weerleggen ? Welke oplossing biedt u voor de problemen ?

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : De brief van de VZW Opvang Tekort geeft ons, parlamentsleden, een ongemakkelijk gevoel. Mevrouw de minister, u moet zich erg gefrustreerd voelen als verantwoordelijke voor de 'VZW Geldtekort'. Wij zitten echter ook met dat gevoel. Wij beloven de mensen ons best te doen, maar wie gelooft de politici nog als blijkt dat een bepaald probleem telkens opnieuw op de agenda komt en maar niet opgelost raakt ?

Persoonlijk ben ik nog altijd kwaad als ik denk aan maart 2003 – de aanloop naar de federale verkiezingen –, toen minister-president Dewael zei dat het probleem was opgelost. Hij bedoelde eigenlijk dat er een plan was om binnen de 5 jaar de urgente wachtlijst op te vangen. Het ging dan niet over 'de' wachtlijsten, maar over de urgente wachtlijsten.

Wij hebben vernomen dat het engagement voor dit jaar, waaronder de 1.657 bijkomende plaatsen voor personen met een handicap in 2003, niet zal worden nagekomen. Een aantal van die plaatsen zou pas vanaf 1 januari 2004 worden ingevuld. De regering begint met een vijfjarenplanning, maar schuift die gewoon door naar een volgende regering.

Daarnaast wil ik het nog even hebben over het begrip 'urgentie'. Als urgent betekent dat een persoon met een handicap geen ouders, broers of zussen meer heeft die voor hem kunnen zorgen, dan is dat niet objectief. Deze regering belast de omgeving en de mantelzorgers zo zwaar dat er bijkomende problemen worden gecreëerd. Wachtlijsten hebben zowel op korte als op lange termijn zware gevolgen voor de personen met een handicap, zeker voor personen met een mentale handicap, maar ook voor de lichamelijke en psychische gezondheid van ouders en familieleden.

Ik heb een vergadering bijgewoond van ouders van personen met een handicap waar ook personen

Van Cleuvenbergen

aanwezig waren die verantwoordelijk zijn voor het toewijzen van de plaatsen van de wachtlijsten aan de voorzieningen. Dat was een verschrikkelijke ervaring. Ik heb daar enerzijds ouders gehoord die bedelen voor een plaats voor hun kinderen, en anderzijds de verantwoordelijken die wij belasten met de toewijzing van die plaatsen. Ze moeten trachten argumenten te vinden waarom de ene wel een plaats krijgt toegewezen en de andere niet. Dat is heel erg. Bovendien wordt de financiële last groter naarmate men langer wacht. De problemen voor de personen met een handicap, maar ook voor hun omgeving worden daardoor steeds groter.

Ik heb vandaag een persbericht ontvangen van de VZW Opvang Tekort. Dat gaat over werk, welvaart en welzijn. Werk-werk-werk is goed, maar werk dat welvaart en welzijn oplevert, is dubbele winst, aldus het bericht. Ik wil ervoor pleiten om de vicieuze cirkel van de zorgtekorten in de gehandicaptensector te doorbreken. Op die manier creëert de Vlaamse regering zelf arbeid.

Mevrouw de minister, klopt het dat de afgesproken planning voor de uitbreiding van plaatsen voor personen met een handicap niet volgens de afspraak wordt uitgevoerd? Bestaat er reeds een berekening van de meerkosten van een te late opvang van personen met een mentale handicap die gedurende een bepaalde periode niet optimaal begeleid worden? Bestaat er een berekening van de maatschappelijke kosten voor de opvang van fysieke en psychische problemen van de omgeving van personen met een handicap wegens het niet meer aankunnen van de situatie? Ik leg hierbij de link met depressies, zelfmoord, enzovoort.

Hoe speelt men in op creatieve aanbiedingen van betrokken familieleden die afwijken van geldende regels, onder andere in verband met urgentie, en de plannen om een eigen opvangsysteem op te zetten? Mevrouw de minister, beseft u dat een toewijzing van enkele plaatsen voor voorzieningen niet altijd een oplossing is? Door twee extra plaatsen toe te kennen aan bepaalde voorzieningen, kan men immers geen afzonderlijke entiteit uitbouwen.

De voorzitter: Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, als politici zeggen dat ze de wachtlijsten willen wegwerken, en meer opvangmogelijkheden willen creëren voor personen met een handicap, is het heel belangrijk dat ze over de juiste cijfers beschikken. Zo kan effectief worden

nagegaan wat de regering met het geld doet en wat waaraan wordt uitgegeven.

Het wegwerken van de wachtlijsten komt op kruissnelheid. In het jaar 2000 werd in het kader van de heroverweging 1,27 miljoen euro ingeschreven. Het ging om een verhoging van de werkingsmiddelen van de semi-internaten. In 2001 werden de werkingsmiddelen van het personeel binnen de ambulante sector verhoogd tot 2,2 miljoen euro. Er was ook een uitbreiding van de begeleiding in de sectoren thuisbegeleiding en begeleid wonen, voor een bedrag van 1,2 miljoen euro.

In 2002 werd voorzien in een uitbreiding van de residentiële en de ambulante dienstverlening voor een bedrag van 16 miljoen euro. In 2003 wordt voor dezelfde sectoren, in twee fasen, nogmaals 20,4 miljoen euro uitgetrokken. In de nog goed te keuren begroting 2004 wordt een bijkomend krediet van 22,5 miljoen euro op jaarbasis ingeschreven om het uitbreidingsbeleid verder te zetten. Alles samen investeren we 56,5 miljoen euro bijkomende werkingsmiddelen voor het wegwerken van de wachtlijsten.

Met de extra kredieten die in 2002 en 2003 zijn uitgetrokken, zijn al 2.292 bijkomende hulpvragen beantwoord. Daartoe zijn 931 bijkomende plaatsen in de residentiële sector gecreëerd. 1.361 personen worden ambulant begeleid.

Dit betekent dat wij voor het wegwerken van de wachtlijsten op schema zitten. We hebben daartoe een meerjarenprogramma uitgewerkt op basis van de behoeftestudie die dit voorjaar door het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap in de commissie is voorgesteld. Iemand zei hier dat niet alles zal zijn geregeld tegen het einde van deze zittingsperiode. Er is ook nooit beloofd dat de wachtlijsten in deze zittingsperiode zullen worden weggewerkt, er is altijd sprake geweest van een meerjarenaanpak.

Verder wordt voor de realisatie van de benodigde infrastructuur nog voorzien in extra vastleggingsovereenkomsten ten belope van 20 miljoen euro, bovenop het constante beleid om bouwprojecten op te starten.

Wat het uitbreidingsbeleid voor 2003 betreft, is het niet juist dat de voorziene uitbreidingen voor maanden uitgesteld zijn. Integendeel, de raad van bestuur van het Vlaams Fonds heeft tijdens verschillende beslissingsrondes in de maanden mei 2003, juli 2003, september 2003, oktober 2003 en november 2003 een bijkomend krediet van in to-

Byttebier

taal 22,4 miljoen euro aan de voorzieningen toegekend. De vergunningen en erkenningen worden toegekend met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari voor fase 1 en vanaf 1 september voor fase 2, zodat voorzieningen die al personen met een handicap hadden opgenomen vanaf die datum daarvoor ook subsidies zullen ontvangen.

Een convenantenregeling met het Vlaams Fonds stelt initiatiefnemers die nog geen definitieve infrastructuur ter beschikking hebben in staat een tijdelijke regeling en begeleiding van personen met een handicap in hun omgeving te organiseren.

Hoe zit het met de voorstellen van de VZW Opvang Tekort ? Laten we het over de voorstellen hebben, en niet over wat daarover in persberichten staat. We nemen de VZW ernstig. De voorzitter en de leidend ambtenaar van het Vlaams Fonds hebben een delegatie van de VZW Opvang Tekort ontvangen. Ze hebben de delegatie uitgebreid geïnformeerd over de aanpak van de wachtlijstproblematiek. De VZW Opvang Tekort kreeg tijdens dat overleg de gelegenheid om het concrete plan voor de uitbouw van nieuwe opvangcapaciteit met de leiding van het Vlaams Fonds te bespreken.

Met betrekking tot het voorstel van de VZW Opvang Tekort om de spaartegoeden van personen met een handicap aan te wenden, heb ik tegen de radiojournalist gezegd dat dit een interessant voorstel is dat nader onderzoek verdient. Ik moet wel wijzen op de federale wetgeving inzake het beheer van gelden en goederen van personen met een handicap, die de voogdij over deze tegoeden regelt. Rekening houdend met de wetgeving, ben ik bereid dit thema te bespreken met de familieverenigingen, die uiteraard een belangrijke betrokken partij zijn als het gaat om het gebruik van deze tegoeden voor bepaalde privé-investeringen in deze sector.

Ik zie het daarbij als een plicht van de overheid om erop toe te zien dat aan alle personen met een handicap gelijke toegang tot het zorgaanbod wordt gegarandeerd, ongeacht de grootte van het familiekapitaal of onroerend bezit van de persoon met een handicap. Dit gezegd zijnde, is een verkennende overheidsstudie over de bereidheid van kapitaalkrachtige families om zelf te investeren, bijvoorbeeld in wooninfrastructuur, geen taboe. Misschien kan op die manier het beschikbare overheidskrediet nog meer ten goede komen van een sociaal beleid ten voordele van de minderbegoeden. Het is een mogelijkheid dat families zelf instaan voor wo-

ningen als zij dat kunnen, en dat de sociale huisvesting dat op zich neemt voor wie dat niet kan. Ik overleg daarover met minister Keulen. Het Vlaams zorgbeleid moet zich in dat kader focussen op de deskundige begeleiding en verzorging, waar mogelijk via een PAB.

Dit thema zal ongetwijfeld aan bod komen op het Zorgcongres van 11 december. Vandaag leggen we de laatste hand aan de organisatie ervan. Mijn kabinet werkt aan de organisatie van de ruim opgevatte rondetafelconferentie over de inzichten en voorstellen in verband met 'Zorgen van Morgen'. In dit forum zullen alle partners van de zorgsector rond de tafel zitten en van gedachten wisselen over de maatschappelijke keuzes voor de toekomst.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ze stelt dat de regering nooit de bedoeling heeft gehad om nog tijdens deze zittingsperiode de wachtlijsten weg te werken. Ik moet dat tegenspreken. In de beleidsverklaring van minister-president Dewael staat zeer duidelijk dat het wegwerken van de wachtlijsten, ook die van personen met een handicap, een absolute prioriteit van de regering is. Dat staat ook zo in de beleidsbrieven van de voorgangster van de minister. U kunt dat in het verslag nalezen. Begin 2002 heeft minister-president Dewael nog gezegd dat in 2003 het probleem definitief zou zijn opgelost. De regering heeft altijd minstens de indruk gewekt dat uiterlijk in 2003 het probleem definitief van de baan zou zijn. Vandaag stellen we vast dat dit niet het geval is.

De minister zegt dat men stilaan 'op kruissnelheid' komt. Het Vlaams Fonds daarentegen stelt dat pas in 2007 de structurele achterstand zal zijn weggevoerd. Pas dan zal men op kruissnelheid komen. Ik pleit er daarom voor om bijkomende inspanningen te leveren bij de opmaak van de begroting 2004. Deze mensen moeten volgend jaar worden geholpen. Mevrouw de minister, u moet uitvoeren wat de regering heeft beloofd, met name het probleem van de wachtlijsten oplossen. En als dat niet kan in 2003, dan moet dat toch uiterlijk in 2004 gebeuren.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Ik beaam dat. Minister-president Dewael heeft dat gezegd. Op de website van de VZW Opvangtekort kunt u zijn interview in Actueel opnieuw beluisteren. Hij zegt daarin dat tegen maart 2003 alle wachtlijsten van

Van Cleuvenbergen

personen met een handicap zullen zijn weggewerkt. Dat is natuurlijk gemakkelijk gezegd. Het is hetzelfde liedje dat we ook over de inburgering hebben gehoord : dat probleem zou ook tegen het eind van de zittingsperiode zijn opgelost.

De minister zegt dat de vergunningen en erkenningen worden toegekend met terugwerkende kracht, vanaf 1 januari voor fase 1 en vanaf 1 september voor fase 2. In feite rekent de minister erop dat de voorzieningen een overtal hebben. Ze rekent erop dat er daar al personen met een handicap zitten die op die erkenning wachten. Van twee zaken één : ofwel is er een overtal, ofwel zijn de middelen niet gebruikt.

Ooit heeft deze commissie een voorziening in Peer bezocht. De instelling had in de buurt een aantal huizen gekocht en ingericht om personen met een mentale handicap te huisvesten. Het was moeilijk om die huizen te bevolken, want die mensen wonen graag dicht bij elkaar. Men mag dus niet te veel verwachten van sociale huisvesting voor personen met een mentale handicap.

Het is een goede zaak dat het Zorgcongres op 11 december plaatsvindt, maar we zullen erover waken dat dit onderwerp tijdens de begrotingsbesprekingen ter harte wordt genomen. De vicieuze cirkel moet worden doorbroken. Mensen zitten niet op hun plaats : ze hebben een mentale handicap, maar zitten in de psychiatrie of in de gevangenis. Die cirkel moet worden doorbroken op die plaats waar een oplossing moet worden gevonden : bij de opvangvoorzieningen.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Blijkbaar is ooit gezegd dat alles zal zijn opgelost in 2004. Laten we toch rekening houden met de omvang van de investeringen. U zult mij niet horen zeggen dat ik in één jaar al die investeringen kan realiseren.

Het Vlaams Fonds zegt dat we in 2007 op kruissnelheid zullen zijn. De instelling bedoelt daarmee dat dan de wachtlijsten zijn weggewerkt. Ik bedoel met het begrip 'kruissnelheid' dat het meerjarenplan, waarin voor 2004 in een investering van 22,5 miljoen euro is voorzien, wordt uitgevoerd. De investeringen voor de inhaaloperatie vinden plaats zoals gepland.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvolging van de door het Vlaams Parlement aangenomen motie over geweld tegen vrouwen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de opvolging van de door het Vlaams Parlement aangenomen motie over geweld tegen vrouwen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, op 27 maart keurde het Vlaams Parlement een motie goed over geweld tegen vrouwen. In die motie werd de Vlaamse regering gevraagd om op een gestructureerde wijze informatie te verzamelen en die informatie breed kenbaar te maken, en om de diensten die hierop inspelen te ondersteunen en ook beter bekend te maken. Er werd gevraagd om info- en sensibilisatiecampagnes te voeren, zoals een wittelintjescampagne, en van 25 november een actiedag te maken over dit thema en daarbij ook mannen te betrekken. Ik heb vernomen dat dit in Brussel zal gebeuren, maar over een campagne in Vlaanderen heb ik niets vernomen.

Er is ook gevraagd een actieplan over geweld tegen vrouwen te maken. Ten slotte vragen we om hierover een samenwerkingsakkoord af te sluiten met de federale minister. We kiezen voor de formule van een samenwerkingsakkoord zodat ook het parlement betrokken partij is.

Ondanks deze motie is er tijdens deze zittingsperiode over dit onderwerp te weinig gebeurd. Deze motie werd ook door de meerderheid goedgekeurd. Partnergeweld is vooral geweld tegen vrouwen en meisjes. Het is een voortdurend probleem. Men gaat ervan uit dat één op vijf volwassen vrouwen met geweld in een of andere vorm heeft te maken : fysiek geweld, vernederingen, bedreigingen, gedragscontrole en seksueel geweld.

Veel instanties en organisaties komen in aanraking met het probleem. In 2001 heb ik minister Vogels een overzicht gevraagd van alle organisaties die er

Van Cleuvenbergen

zich mee bezig houden. Het zijn er een heleboel. De best bekende zijn de Centra voor Algemeen Welzijnswerk, die een preventieve en curatieve taak hebben. De centra beschikken over vluchthuizen. Ook zij werken vaak met wachtlijsten. De centra bieden ook hulp aan slachtoffers van misdrijven. Tele-Onthaal speelt ook een belangrijke rol. Verder zijn er de centra voor Kindermishandeling en de centra voor Integrale Gezinszorg. Op federaal en een beetje ook op Vlaams niveau zijn er diensten die zich bezighouden met de opvang van slachtoffers van mensenhandel. Er zijn praat- en zelfhulpgroepen van mishandelde vrouwen. In het traditionele circuit zijn er de artsen, Kind en Gezin en de Centra voor Leerlingenbegeleiding.

Dat zijn bijna allemaal eerstelijnsdiensten. Geweld tegen vrouwen is slechts één van hun taken, en het geheel is niet goed gestructureerd. In de tweede lijnszorg zijn de CGG's actief. We weten allemaal dat die met veel wachtlijsten kampen.

Preventie is belangrijker dan opvang, want voorkomen is beter dan genezen. Preventie moet zich richten op potentiële slachtoffers én daders. Dat is de reden waarom een aantal jaren geleden in Canada de wittelintjescampagne is ontstaan. Rond 25 november wordt daar aan mannen en vrouwen gevraagd een wit lintje te dragen als teken van steun aan het uitroeien van geweld tegen vrouwen. In Vlaanderen beginnen wij al op 11 november met de campagne. Preventie is ook mogelijk door opleiding te verschaffen aan de hulpverleners. Over het actieplan heb ik al gesproken.

Op het web heb ik gezocht naar sites over partnergeweld. Zo kwam ik uit op de site van de ouderen, gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. Het thema partnergeweld komt daar ook aan bod, en er wordt ingegaan op mogelijke hulp of oplossingen om uit de probleemsituatie te geraken. De diensten met telefoonnummers waar een beroep op kan worden gedaan, staan er vermeld. Ik was verontwaardigd dat de folder van de federale voorlichtingsdienst over geweld tussen partners als bron voor inlichtingen werd aangedragen. Die folder is immers niet volledig. De dienst beschikt niet over alle informatie in verband met partnergeweld. Ik ben vooral verontwaardigd dat een Vlaamse dienst die verondersteld wordt aan preventie te doen, een beroep doet op een folder van de Federale Voorlichtingsdienst.

Mijn vraag komt dus wel degelijk op het juiste moment. In welke mate is de motie van het Vlaams

Parlement uitgevoerd ? Welke plannen heeft de minister nog op korte termijn ?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het betreft een folder die in het verleden gezamenlijk is voorgesteld door minister Vogels en minister Onkelinx. Het initiatief is door beiden genomen.

Het is een relevant onderwerp dat bovendien net in de wittelintjescampagne valt. Ik zal zelf ook zo'n lintje dragen. Geweld in relaties is een thema dat niet mag worden verwaarloosd. Wij hebben ervoor gekozen om naast de campagne met de folder ons eveneens tot jongeren tussen 14 en 16 jaar te richten omdat wij weten dat partnergeweld of de kieren ervoor in deze periode worden gelegd. Wij hebben in de maanden november en december van vorig jaar een mediacampagne gevoerd die specifiek was gericht naar die categorie jongeren. Het ging om advertenties in jongerenmagazines als Joe-pie, Max, Rifraf en De Mix en om affiches waarin jongeren attent worden gemaakt op grensoverschrijdend gedrag in verband met partnergeweld. Er is ook een website www.wvc.vlaanderen.be/relaties, waarop de relevante welzijns- en gezondheidsvoorzieningen voor zulke problematische gevallen worden aangeduid.

Ik subsidieer ook vrouwenorganisaties die werken rond geweld op vrouwen, zoals het Vrouwenoverlegcomité. Op de jaarlijkse Vrouwendag wordt het thema partnergeweld ook opgenomen. Vorig jaar was het thema van de Vrouwendag trouwens partnergeweld. Wij subsidiëren ook de Nederlandstalige Vrouwenraad. Die heeft voor de federale verkiezingen een memorandum geschreven met een hoofdstuk over geweld bij allochtone meisjes, en de genderwetwijzer voor strafrecht. Wij subsidiëren eveneens RoSa, dat verschillende publicaties op haar naam heeft over partnergeweld. Ik denk aan bijvoorbeeld Partnergeweld in cijfers, Huiselijk geweld oorzaken en gevolgen, Vluchthuizen vroeger en nu, of Partnergerelateerd thuisgeweld tegen volwassen vrouwen. Het is duidelijk een thema dat wordt opgenomen door de organisaties die wij steunen.

U sprak over de samenwerking met de federale overheid, maar er wordt ook samengewerkt met de provinciale gelijkemansambtenaren omtrent geweld op vrouwen. Wij ondersteunen projecten in Antwerpen, Oudenaarde, Gent en Brugge, die begeleiding bieden aan plegers van partnergeweld.

Byttebier

De motie die in het Vlaams Parlement is ingediend, stelt heel wat verwachtingen. Er is intussen al veel gebeurd. Ik denk bijvoorbeeld aan de gezamenlijke sensibiliseringscampagne 2001-2002. Het Steunpunt Gelijke Kansen heeft de opdracht gegeven onderzoek te verrichten naar de problematiek van partnergeweld bij allochtone vrouwen. Recent is de brochure over allochtonen en het huwelijksrecht gepubliceerd, naar aanleiding van de vrouwenkaravaan die naar Marokko is getrokken. Het was een zeer handig boekje, gericht aan Marokkaanse vrouwen, waarin hun specifieke rechten worden besproken. Dat kan versterkend werken. De Centra voor Algemeen Welzijnswerk hebben het thema ook opgenomen. Verder worden de artsen via de Wetenschappelijke Vereniging voor Vlaamse Huisartsen aangesproken, zodat zij weten naar welke gespecialiseerde diensten zij kunnen doorverwijzen.

De leerkrachten worden ook bij het thema betrokken. Ik verwijs naar de rondetafelconferentie van 24 oktober 2003 van minister Vanderpoorten. Naar aanleiding van het proces-Dutroux wordt duidelijk rond geweld en samenleving gewerkt. Als de indruk bestaat dat er weinig gebeurt, heeft dat te maken met het feit dat wij er vaak voor kiezen een beleid te voeren samen met betrouwbare partners, via convenants en subsidieregelingen. Er worden verwachtingen gesteld, die moeten worden ingelost. Dat is een goede zaak, maar het gevolg is wel dat ons beleid niet opvalt. Ik opteer er niet echt voor, maar misschien moet iets aan de zichtbaarheid van het beleid worden gedaan.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Er zijn wel dingen gebeurd. Op de website van de Vlaamse overheid zijn inderdaad een aantal zaken samengebracht. Ik pleit ervoor om alle informatie samen te brengen op de officiële website van de overheid. Zo wordt het beleid vanzelf zichtbaar. Er bestaat bijvoorbeeld ook de allochtone info- en hulplijn, die op dit vlak ook een rol speelt.

Ik kom terug op de sensibiliseringsacties. Er was de gemeenschappelijke folder in 2001-2002, het jaar van de motie, en een jaar later de actie voor de jongeren. Die campagne is in de praktijk in december gestart. De CLB's hebben er echter niet aan meegewerkt omdat ze overbelast waren door de vaccinaties. Wij wisten dat op voorhand. Heel veel scholen hebben de facto dit mooie materiaal in de vuilnisbak gegooid omdat de timing net tijdens de examens viel. Dat was dus een verkeerde planning. Het was geen slechte wil van de scholen, maar zij

worden overbevraagd vanuit zowel de provincie, de gemeente als de overheid. Zij gebruiken vaak het aangeboden materiaal niet meer.

Wat de wittelintjescampagne betreft, heeft de minister niet op mijn vraag geantwoord. Ik apprecieer wel dat ze zelf een lintje zal dragen. Het dragen ervan sensibiliseert de mensen spontaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

De vergadering is geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.36 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.45 uur.*

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de bezwaren van rusthuizen tegen de verdeling van bijkomende RVT-bedden

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het toewijzen van bijkomende plaatsen aan dagverzorgingscentra

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de bezwaren van rusthuizen tegen de verdeling van bijkomende RVT-bedden en over het toewijzen van bijkomende plaatsen aan dagverzorgingscentra.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, wij vinden dikwijls tussen de ingekomen stukken van het parlement bezwaarschriften tegen bepaalde beslissingen. In dit geval ging het om de toekenning van RVT-bedden. Bij ieder bezwaarschrift hoort een document dat wij als parlements-lid ook kunnen opvragen. Op die manier worden we geconfronteerd met de filosofie van het toekennen van de RVT-bedden en met de gerelateerde problematiek.

Uit de motivatie van de administratie bij de bezwaarschriften blijkt dat ze bij het toekennen van de RVT-bedden 2003 vrij objectief te werk is ge-

Van Cleuvenbergen

gaan. De gehanteerde parameters waren duidelijk, en in het weerleggen van het bezwaar werd daar ook steeds van uitgegaan.

Maar zo worden tevens verwachtingen geschapen voor bepaalde voorzieningen. Om die reden wilde ik er dieper op ingaan. De aanleiding voor het bezwaarschrift dat ik heb doorgenomen, was het protocolakkoord 2 tussen de federale regering en de overheden van de gemeenschappen en de gewesten over het te voeren ouderenzorgbeleid. Het protocol 1 dateerde van 1998 en was voor 5 jaar geldig.

Tegen de zomer 2003 is een nieuw protocol afgesloten dat in principe voor de volgende 5 jaar geldt, maar in de praktijk maar voor één jaar was ingevuld. Daar zat het probleem. Vroeger kon men een planning maken, maar nu kan men geen afspraken maken omdat die periode van 5 jaar niet is ingevuld. Dat schept onzekerheden. Uit de bezwaarschriften blijkt dat er problemen rijzen omdat er onduidelijkheid is over de verdeling. Dat was onder meer in Grobbendonk het geval. Er was ook onduidelijkheid over de verdelingen omdat er onvoldoende RVT-gerechtigden waren. Men heeft dan wel de nodige erkenningen, maar weet niet hoe lang de erkenning zal behouden blijven omdat men niet aan de minimumnorm van de RVT-erkenning zit.

Er blijkt verder dat er een probleem rijst omwille van de nood aan meer zorgaanbod en de nood aan een langere termijnplanning. Ik refereer aan de 4 volgende jaren. In feite zou men op 10 jaar moeten plannen, net zoals men de demografische gegevens in Vlaanderen ook in 10 jaar uitzet. Het probleem is ook dat men niet altijd rekening houdt met de recente uitbreidingen. Dat was onder andere het geval in het rustoord in Sinaai.

Ik heb ook nog genoteerd dat er een globaal tekort aan RVT's is. Verder zijn er problemen met betrekking tot dementerenden in het algemeen en met het minimumaantal erkenningen als RVT. Het cijfermateriaal zou niet altijd up-to-date zijn, zodat men zich ten onrechte gepakt voelt. Ook worden er criteria betwist.

Daarnaast zijn er problemen met de toepassing van de zorgregio's in de praktijk. Immers, toen het decreet op de zorgregio's hier werd goedgekeurd, werd afgesproken dat het voor niets zou worden gebruikt, zeker niet voor de ouderenzorg. Het zou alleen in verband staan met het federaal akkoord

omtrent de ondersteuning van de artsen. In de praktijk wordt het echter wel gebruikt.

Verder heb ik problemen gevonden met de slechte financiële toestand van voorzieningen, onder andere omdat er meer RVT-gerechtigden zijn, terwijl er slechts een ROB-erkenning is. Een ander probleem is de onduidelijkheid die het gevolg is van de financiering door de federale overheid en de verdeling door Vlaanderen. De federale overheid bepaalt hoeveel ze krijgen, terwijl Vlaanderen het moet verdelen. Ten slotte is er een algemene onzekerheid over de toekomst.

Ook de Vlaamse administratie geeft zelf aan dat er vandaag geen zekerheid bestaat over de verdere uitbouw van rusthuizen. In het federaal regeerakkoord staat weliswaar dat de RVT-reconversie prioritair aandacht moet krijgen, maar verder is er niets concreets over bepaald. Vermits het in feite gaat om een financiering door de federale overheid en een verdeling door Vlaanderen, is de interministeriële conferentie hierin erg belangrijk. Voor het Vlaams Parlement is het niet duidelijk in welke mate de interministeriële conferentie al is bijeengekomen, en of ze al een uitspraak heeft gedaan over de vragen die kunnen worden gesteld.

Mevrouw de minister, hoe gaat u om met de bezwaren van rusthuizen tegen de verdeling van bijkomende RVT-bedden en tegen de beleidsopties? Ik vraag niet naar uw oordeel geval per geval, maar naar uw visie op de globale problematiek in verhouding tot de beleidsopties in Vlaanderen, waarbij toch wordt uitgegaan van zekerheden. Wat zijn de in de bezwaarschriften aangehaalde knelpunten, en wat zijn de reacties daarop van de commissie en de administratie?

Welke acties hebt u zelf reeds ondernomen in uitvoering van gedane beloftes? Immers, in bepaalde documenten laat de administratie bijvoorbeeld weten dat iemand een volgende keer prioritair aandacht zal krijgen. Is er al concreet iets aan gedaan, vooral dan met het oog op de bijkomende RVT-verdeling, die normaal op 1 januari 2004 zou kunnen plaatsvinden?

Mijn tweede vraag, over het toewijzen van bijkomende plaatsen aan dagverzorgingscentra, houdt met de eerste verband, want ook dit protocol hield in dat er een andere besteding van de middelen kon zijn. Dat kon dus niet alleen bij de omzetting van rustoorden naar RVT's, Vlaanderen had ook andere mogelijkheden.

Van Cleuvenbergen

In het protocolakkoord 2003 was voorzien in 800 RVT-equivalenten, waarvan een deel kon worden benut voor nieuwe initiatieven, 1.000 bijkomende woongelegenheden in rusthuizen, inclusief kortverblijf, en 200 verblijfseenheden in dagverzorgingscentra. Vlaanderen zou zorgen voor de erkenning, en de federale overheid voor de financiering. Dat is dus hetzelfde systeem. De toewijzing in Vlaanderen gebeurde enerzijds op basis van aanbod, en anderzijds op basis van de zorgvraag in bepaalde regio's.

Hoe de toewijzing aan de dagverzorgingscentra gebeurde, is niet duidelijk. Dagverzorgingscentra vallen onder het thuiszorgdecreet. Aangezien de regelgevingen van Vlaanderen en de federale overheid totaal niet op elkaar zijn afgestemd, wordt geprobeerd van twee walletjes te eten, om te kunnen overleven. Men is heel creatief in die dingen.

De vraag rijst dan ook of er wel voldoende interesse is voor bijkomende dagverzorgingscentra. Ik heb hier ooit een interpellatie over gehouden, en toen bleek dat een dagverzorgingscentrum alleen kan worden opgericht als de lokale gemeenschap instaat voor bijkomende financiering. Het is echt te duur. Er komen te weinig middelen van Vlaanderen, en ook met de middelen van het Riziv komt men er niet.

De federale en Vlaamse normen voor dagverzorgingscentra verschillen bovendien, onder andere qua personeelsbezetting. Door zulke problemen zijn er veel voorzieningen die wel een dagverzorgingscentrum willen, maar bang zijn eraan te beginnen, omdat ze niet weten in welk financieel avontuur ze zich storten.

Mevrouw de minister, welke methode gebruikt u voor de toewijzing van bijkomende plaatsen aan dagverzorgingscentra? Wat is de concrete verdeling van de plaatsen? Gaan de voorzieningen in op het aanbod van de minister? Ik kan me best inbeelden dat een bepaalde voorziening denkt eerst nog te moeten bouwen, en dus met een VIPA-dossier zit, of dat een voorziening dat niet doet omdat er geen bijkomende sponsoring is.

De voorzitter: Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier: Mijnheer de voorzitter, dames en heren, over het protocolakkoord nummer 2 kan ik zeggen dat dit voorjaar 2.205 RVT-bedden werden verdeeld. De criteria daarvoor waren inderdaad heel duidelijk omschreven.

We hebben daarenboven op 24 april 2003 alle rusthuizen aangeschreven om de implicaties van het protocolakkoord voor de rusthuizen te verduidelijken en de concrete wijze van verdeling toe te lichten. Met de reacties die we daarop hebben gekregen, hebben we de criteria ook bijgestuurd, zij het altijd op een transparante manier.

Dat er een tekort aan RVT-bedden is, kunnen we alleen maar beamen. RVT-bedden kunnen echter slechts worden toegekend voor zover de federale overheid ons daarvoor bijkomende middelen geeft. We hebben bij de onderhandelingen een toekenning van 800 RVT-bedden aan Vlaanderen verkregen. Daar wordt 65,41 percent van de beschikbare federale middelen voor uitgetrokken. Die verdeling is voor ons zeker interessant.

De gevalideerde Riziv-gegevens van maart en september 2002, vormden de basis voor de inschatting. Dat was het meest actuele en representatieve cijfermateriaal waarover we beschikten. We denken dat ze vrij betrouwbaar zijn. Van één rustoord hebben we een foutmelding ontvangen, maar daarna is daar geen bezwaarschrift over ingediend. Zelf hebben we op basis van die opmerking recentere gegevens bij het Riziv opgevraagd en hebben we aanpassingen van planningsvergunningen kunnen doorvoeren bij twee voorzieningen. De tweede voorziening was zelfs blij verrast met de melding dat ze in aanmerking kwam voor bijkomende RVT-bedden. Dat illustreert dat er wel degelijk doorzichtig wordt gewerkt, en tot tevredenheid van de sector.

We hebben 217 vergunningen tot opname in de programmatie van één of meer RVT-bedden en 572 met redenen omklede voornemens tot weigering van een planningsvergunning voor bijkomende RVT-bedden verzonden. In antwoord op die 789 zendingen hebben we 6 bezwaarschriften ontvangen. Die zijn behandeld op de VAR-zittingen van 16 september en 7 oktober 2003.

De voorziening in Grobbendonk argumenteerde dat ze door het apart registreren van de dementerende bewoners als RVT-bewoners, in de rest van de voorziening de dekkingsgraad van 55 percent niet haalde. Daarnaast waren er ook bezwaarschriften uit Pittem, Sinaai, Herzele, Leuven en Vilvoorde. De VAR heeft het beroep van al die indieners verworpen. Er werd immers aangetoond dat de verdeling billijk en correct was. De zes indieners van de bezwaren werden op de hoogte gebracht van de argumenten van de VAR.

Byttebier

Er is dus geen onduidelijkheid omtrent de RVT-bedden, en er is wel degelijk recent cijfermateriaal gebruikt. De criteria worden door de sector zelf ook positief ervaren. Daarmee spreek ik uw beweringen tegen, maar ik treed u wel bij dat er een blijvend tekort is aan middelen van de federale overheid om voor RVT-gerechtigden in de Vlaamse rustoorden een RVT-erkenning te krijgen. De verdeling tussen de Franse en de Vlaamse Gemeenschap is goed, maar de pot is te klein. Daarom kunnen we ondanks die goede verdeling nog niet tegemoetkomen aan veel vragen.

Bij de dagverzorgingscentra gaat het om 200 verblijfseenheden. Dat is het maximaal aantal plaatsen dat we bijkomend kunnen creëren. De voorzieningen hebben daar al een planningsvergunning voor. Ze krijgen daardoor recht op een Riziv-forfait voor gebruikers met B- en C-profiel volgens de Katz-schaal.

Slechts 43 percent van het programmatiecijfer voor Vlaanderen is ingevuld. We betreuren dat, en zoeken naar de reden daarvoor. Het heeft eigenlijk te maken met de tijd die nodig is om een visie te ontwikkelen en infrastructuur te realiseren. We moeten echter ook een mea culpa uitspreken voor de soms jarenlange procedure waarover we al hebben gesproken.

Daarnaast heeft het eveneens te maken met het vervoer van en naar de dagcentra. Dat is een dure en onaantrekkelijke aangelegenheid, waarvoor niet is voorzien in een Riziv-forfait voor de minder zorgbehoevenden, de categorieën 0 en A van de Katz-schaal.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, in de adviezen van de VAR heb ik een drietal maal gelezen : ‘De VAR adviseert om bij een volgende verdeling en uiterlijk op 1 januari 2005 de voorzieningen die ook naar de huidige verdeling niet aan de 25-beddennorm – een belangrijke norm om federale middelen te krijgen – komen, een aanvulling van de planningsvergunning tot 25 RVT-bedden te geven, uiteraard voor zover de aanwezigheid van RVT-gerechtigden kan worden aangetoond.’

De VAR geeft dat advies, maar voelt u zich daar ook door gebonden, en zal het dus gebeuren ? Is dit advies een garantie voor de voorzieningen dat

ze er de volgende keer wel bij zullen zijn ? Voor het overige denk ik inderdaad dat het heel objectief en doorzichtig is verlopen.

Ik begrijp dat er te weinig plaatsen zijn in de dagverzorgingscentra ten opzichte van de programmatie. U haalt als reden aan dat er geen tijd is voor het ontwikkelen van een visie en een infrastructuur. Ik verwijs evenwel naar mijn interpellatie, die ik hierover heb gehouden in het voorjaar. De kern van het probleem is de financiering van de dagverzorgingscentra. U kunt wel zeggen dat ze er recht op hebben, maar aan wie zijn de bijkomende plaatsen nu toegekend ?

Waren er kandidaten om die 200 verblijfseenheden in te vullen, of hebt u nog een overschot ? Als er nog een overschot is, kunt u dat dan niet beter omzetten in RVT-equivalenten ? De dagverzorgingscentra vallen in Vlaanderen onder het thuiszorgdecreet. We zouden daarvoor dus geen rekening moeten houden met de financiering door het Riziv. Nu laten we de federale overheid bepalen hoe wij onze dagverzorgingscentra uitbouwen, terwijl het eigenlijk net omgekeerd zou moeten zijn.

Minister Adelheid Byttebier : Ik neem uw vragen en bemerkingen mee, want ik kan er niet zo meteen gedetailleerd op antwoorden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over personen met een mentale handicap of psychiatrische stoornis in gevangenissen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over personen met een mentale handicap of psychiatrische stoornis in gevangenissen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, de pers volgt niet zo goed wat we in dit parlement allemaal doen. Op 27 oktober verscheen een artikel in De Standaard over het schandaal dat personen met

Van Cleuvenbergen

psychische en mentale stoornissen in gevangenis-
sen zitten.

We zijn daar al een paar maal op ingegaan, maar het artikel maakte indruk door het volgende citaat : 'Het lijkt een loterij of een geesteszieke delinquent in een ziekenhuis of in een gevangenis terecht komt. De manier waarop ze behandeld worden, is voor een Europees land een schande. Sommige praktijken zijn middeleeuws en primitief, aldus de Amerikaanse expert John Petrila over de Belgische situatie van de geïnterneerden.'

Vervolgens werden een aantal gevallen aangehaald. Blijkbaar ging het vooral over de gevangenis in Gent, waar buitenlandse experts op bezoek waren geweest, en zich verbijsterd hadden getoond over de Belgische strafinrichtingen waar geïnterneerde delinquenten verblijven. Ze hadden gesproken over een juridisch en psychiatrisch wanbeleid.

Zo zou er sprake zijn van verkeerde of oppervlakkige diagnoses, waardoor toerekeningsvatbare personen toch terechtkomen in het systeem van internering, of omgekeerd. Er zou een gebrek zijn aan doorstroming van mentaal gestoorde delinquenten in de gevangenis naar de afdeling psychiatrie. 110 geïnterneerden bleken te verblijven in een psychiatrische afdeling waar maar plaats is voor 17 bedden.

Er zou voor die personen ook geen aangepaste behandeling zijn in de gevangenis. Personen met een mentale handicap zouden vaak het slachtoffer zijn van bespottings, mishandeling en bedreiging. Ten slotte zou de infrastructuur doen denken aan vooroorlogse toestanden, aldus nog het artikel.

Vervolgens werd gesteld dat in de instellingen voor sociaal verweer, bijvoorbeeld in Merksplas, de behandeling beter zou moeten zijn. Na de instellingen voor sociaal verweer zou de doorstroming vanuit de psychiatrie bijna evident moeten gebeuren op advies van de commissie ter bescherming van de maatschappij. In de psychiatrische ziekenhuizen is er dan weer geen plaats, waardoor mensen weer jarenlang in de strafinrichtingen blijven.

Voor heel wat leden van de commissie is dit allemaal erg herkenbaar. Bij het begin van deze zittingsperiode hebben we een bezoek gebracht aan onder andere de gevangenis van Turnhout en Merksplas, en hebben we aan de lijve ondervonden hoe schrijnend deze toestand wel is.

Mevrouw de minister, welke concrete aanpassingen en verbeteringen zijn er gebeurd in deze regeerperiode ? Welke plannen en projecten zijn in uitvoering ? Wat gebeurt er met de gedane beloften en engagementen waar nog aan wordt gewerkt, vooral dan omtrent de problematiek van personen met een mentale handicap of een psychiatrische stoornis die nu op een verkeerde plaats worden opgevangen bij gebrek aan adequate en voldoende voorzieningen ?

Ik verwijs ook even naar de vraag die ik daarstraks heb gesteld in verband met de plaatsen in gehandicaptenvoorzieningen. Ergens moeten we de cirkel doorbreken. Laten we dat in eerste instantie doen in de normale voorzieningen voor personen met een mentale handicap. Als het circuit daar op gang kan worden getrokken, kunnen we voorkomen dat dit probleem in de toekomst nog ernstiger wordt.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, ik denk dat enige voorzichtigheid op zijn plaats is voor wat uw laatste uitspraak betreft. We hebben al een debat gevoerd over personen met een mentale handicap die niet helemaal op hun plaats zitten in de psychiatrie.

Het probleem van mensen die in een gevangenis verblijven, is toch nog iets helemaal anders. We hopen natuurlijk dat ze zo snel mogelijk op de juiste plaats onderdak en begeleiding vinden. Voor personen met een mentale handicap die in een gevangenis verblijven, zullen we altijd rekening moeten houden met de combinatie van gevangenschap en de beschermde of beschermende omgeving waarin ze geplaatst worden. Doorschuiving naar de zorgvoorziening van het Vlaams Fonds kan hier niet.

Ik wil nog even benadrukken welk beleid de Vlaamse overheid in de gevangenis kan voeren. Er zijn zes pilootgevangenis in waarin we werken met een beleidsmedewerker. In de grotere gevangenis werken we met activiteitenorganisator. We gaan ervan uit dat ook gedetineerden deel uitmaken van onze samenleving en dus de kans moeten krijgen op onderwijs, vorming, ontspanning en sport. Mensen die nu opgesloten zijn in de gevangenis, moeten sterker terugkeren naar de vrije samenleving.

Wat de ontwikkelingen in de psychiatrische sector betreft, zijn er drie forensisch-psychiatrische units : Sint-Kamillus in Bierbeek, Sint-Jan-Baptist in Zelzate en het OPZ te Rekem. Sinds 2002 lopen in

Byttebier

deze ziekenhuizen projecten die worden gefinancierd door Justitie en Volksgezondheid. Ze krijgen een bijkomende subsidiëring voor de personeelsomkadering, bovenop de basisfinanciering van 40 reeds erkende T-bedden. Deze extra financiering voor de opvang van medium risk patiënten is afkomstig van de federale overheidsdienst Volksgezondheid. Die zorgt daar voor driemaal 8 T-bedden. De federale overheidsdienst Justitie zorgt voor driemaal 32 T-bedden.

In 2002 werd aan het Vlaams Fonds een lijst bezorgd van 115 geïnterneerden met een mentale handicap. Van 61 onder hen heeft de Provinciale Evaluatiecommissie beslist dat ze in aanmerking komen voor opvang in een voorziening van het Vlaams Fonds. De problematiek is echter complex. Voor een aantal van die personen moet een duidelijk veiligheidsrisico worden ingecalculeerd. Zij worden bij voorkeur opgesloten in gesloten settings voor zover wij daarover beschikken binnen ons gehandicaptenbeleid.

De Commissie ter Bescherming van de Maatschappij moet haar fiat geven voor eventuele opvang buiten de gevangenis. Samenwerking is in zo'n gevallen uiteraard van groot belang. De betrokkenen worden onderworpen aan een individuele screening en diagnose.

In 2002 hebben we op de begroting van het Vlaams Fonds een bedrag uitgetrokken van een half miljoen euro voor de opvang en begeleiding van de doelgroep. Om op korte termijn een doorstroming mogelijk te maken moet er overleg zijn tussen het gevangeniswezen en enkele voorzieningen van het Vlaams Fonds. Die hebben weliswaar al wat expertise kunnen opbouwen, maar de doorstroming is vrij moeilijk. De partijen die deel uitmaken van het overleg, pleiten voor een begeleidingsproces.

Aan twee voorzieningen hebben we een capaciteitsuitbreiding toegekend, meer bepaald aan Obra in Gent en 't Zwart Goor in Merksplas. Binnen de 3 jaar moeten ze elk zorgen voor de doorstroming van zes personen. Dat kan door in te spelen op het gewone uitbreidingsbeleid of door een heroriëntering van de beschikbare middelen.

Naast het primair begeleidingsproces is er een parallelle werkgroep met ambtenaren van het Vlaams Fonds, van het ministerie van Justitie en van de betrokken voorzieningen en gevangenis. Zij volgen deze projecten op de voet en verstrekken beleidsadvies aan de Vlaamse overheid.

In 2004 zullen we het nog hebben over het uitbreidingsbeleid. Er wordt een half miljoen euro uitgetrokken voor het uitvoeren van het strategisch plan voor de specifieke doelgroep. De acties zullen worden uitgebreid naar andere gevangenis. Op 10 juli 2003 hebben we het eerste opvolgings- en evaluatieverslag voorgelegd aan de Vlaamse regering. We hebben het fiat gekregen om verder te werken in de gevangenis die hoe dan ook nog steeds federale instellingen zijn.

Er zijn blijvende afspraken nodig tussen het gevangeniswezen en de voorzieningen. Er lopen al een aantal projecten, maar die bevinden zich nog in een beginfase. Ze worden wel van heel nabij gevolgd.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw de minister, het blijft belangrijk rekening te houden met de cijfers. We moeten de evolutie volgen van geïnterneerden die niet psychiatrisch kunnen worden opgevangen in een gevangenis of in de psychiatrie. Hetzelfde geldt voor personen met een mentale handicap. Dat is de enige manier om na te gaan of we al dan niet vooruitgaan.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Veerle Heeren tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de staking in de gezinszorg

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Heeren tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de staking in de gezinszorg.

Mevrouw Heeren heeft het woord.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, zo'n twee weken geleden zijn er heel wat stakingen geweest in de Vlaamse gezins- en bejaardenhulp. Het toeval wil dat een collega en ikzelf de stakers in Hasselt net passeerden zodat we hun grieven rechtstreeks hebben kunnen vernemen.

In totaal werken er in de sector zo'n 16.000 mensen. Ze verwijten de werkgevers dat de interprofessionele akkoorden die afgesloten zijn voor de non-profitsector na de Witte Woede in 2000, niet wor-

Heeren

den nageleefd. Grootste punten van kritiek zijn het niet-naleven van de beloofde arbeidsduurvermindering onder de vorm van bijkomende verlofdagen voor werknemers van 45 jaar en ouder, en bepaalde loonaanpassingen.

De werkgevers kunnen de extra verlofdagen niet toekennen omdat de Vlaamse overheid niet voorziet in een compensatie. Er was nochtans voorzien in een compensatie voor de groei en de uitbreiding van de gezinshulp.

De loonaanpassing die was beloofd voor 1 januari 2004, zou worden doorgeschoven naar 1 januari 2005. Zo komt het akkoord dat een drietal jaren geleden is afgesloten op de helling te staan. Ik ben ervan overtuigd dat we de mensen die kiezen voor een beroep in de verzorging, moeten aanmoedigen. Het zal tijdens de volgende decennia een enorme uitdaging zijn om ook jonge mensen te motiveren om te kiezen voor deze dienstverlenende sector. Daarom is het zo belangrijk de thuiszorg op alle mogelijke manieren te promoten. Daarnaast moet de overheid de beloftes die ze maakt, ook nakomen.

Mevrouw de minister, wat hebt u al gedaan of wat zult u alsnog doen om de verzorgenden in de gezinszorg te ondersteunen? Welke engagementen zult u nemen? Welke stappen zult u nemen om het beroep van verzorgende op te waarderen zodat het de maatschappelijke waardering krijgt die het verdient?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, in het Vlaams intersectoraal akkoord 2000-2005 hebben we de aantrekkelijkheid van het beroep effectief erkend en gevaloriseerd. We hebben gekozen voor gekwalificeerd personeel.

Om dat te ondersteunen, ook met begeleidende maatregelen, zijn in het VIA-akkoord verschillende maatregelen genomen. Zo zijn de volgende maatregelen van toepassing: loonharmonisering, het opheffen van de carensdag, aanvullende verlofdagen, uitbreiding van de managementondersteuning, permanente vorming en IBF-regularisatie.

In het kader van de loonharmonisering worden de lonen uit de gezinszorg gekoppeld aan de lonen die worden gehanteerd in het Paritair Comité 319.01. Deze koppeling gebeurt stapsgewijs in de periode

van 2000 tot 2005. Ik wil heel uitdrukkelijk vermelden dat we het engagement dat we zijn aangegaan, ook hebben uitgevoerd: we zullen een hoger subsidiebedrag uitkeren per gepresteerd uur en per uur bijscholing.

Daarnaast wordt in 5 bijkomende verlofdagen voorzien voor het personeel in de categorie van 35 tot en met 44 jaar. Hiervoor werd in kredieten voorzien in de periode van 2002 tot 2005. Ook deze maatregel werd vertaald naar een hoger subsidiebedrag per gepresteerd uur en per uur bijscholing.

Ik geef u even de cijfers van deze nieuwe subsidiebedragen per gepresteerd uur en per uur bijscholing, meer bepaald de niet-geïndexeerde bedragen. Vanaf 1 januari 2001 werd 16,26 euro uitbetaald per gepresteerd uur en per uur bijscholing. Op 1 januari 2002 is dat bedrag reeds opgelopen tot 17,4 euro, op 1 januari 2003 tot 18,12 euro en op 1 januari 2004 tot 18,85 euro. Vanaf 1 januari 2005 zal de som reeds 19,63 euro bedragen per gepresteerd uur en per uur bijscholing.

Het VIA voorziet ook in maatregelen inzake arbeidsduurvermindering, maar enkel voor zware beroepen. Daar knelt het schoentje een beetje. Toen de mensen uit de sector indertijd op straat kwamen, begreep ik zeer goed dat ze verbolgen waren omdat de verwachtingen niet werden ingelost. Ik denk dat het mevrouw Van Cleuvenbergen was die toenmalig minister van Welzijn Vogels hier in 2000 over heeft ondervraagd. Minister Vogels zei toen dat het akkoord dat was gesloten met de sociale partners reeds een aantal zaken inhield, maar dat er ook nog enkele oplossingen moesten worden gevonden.

De sociale partners engageerden zich er in 2000 toe om die oplossingen te vinden. De problemen waarvoor de overheid beweerde een oplossing te vinden, hadden onder meer te maken met de zware beroepen en met de RSZ. Er zou dus een oplossing worden gezocht op federaal niveau, maar dat is blijkbaar voor de sociale partners niet zo vlot gegaan als verwacht. Blijkbaar werd het geld van de VIA-akkoorden vrij snel uitbetaald, waardoor de verzorgenden zelf nu een beetje in de problemen zitten. Er wordt mij gezegd dat dit stapsgewijs zou worden rechtgetrokken.

Toen ik de werkgevers en de vakbonden uitnodigde op mijn kabinet, vroegen ze mij of ik hen als minister niet kon samenbrengen, omdat de ene niet wist of hij de cijfers van de andere wel kon geloven. Daarover bestond toen discussie. Ik heb begrepen dat de sociale partners elkaar daar onder-

Byttebier

tussen meer in hebben gevonden en dat ze een stappenplan zullen uitwerken om hun verplichtingen van het VIA-akkoord ook uit te voeren.

Ik herhaal nogmaals dat de Vlaamse regering haar engagementen van 2000 inlost. Dit hele verhaal valt echter vrij moeilijk te vertellen aan de verzorgenden zelf. Ik heb in de media zeker geen pingpongspel willen spelen. Ik heb wel duidelijk gezegd dat we onze engagementen voor 100 percent nakwamen, maar ik heb niet willen natrappen naar de sociale partners, naar hun manier van onderhandelen en naar hun stappenplan. Dat is hun verantwoordelijkheid.

Als het gaat om projecten waarbij ik de diensten voor gezinszorg kan betrekken, bijvoorbeeld projecten inzake flexibele thuiszorg en inzake vernieuwende zorg, beschouw ik de thuiszorg daarbij zeer graag als partner. Ik heb enkele weken geleden ook de 'Dag van de Verzorgende' georganiseerd. Ik besef namelijk maar al te goed dat het belangrijk is voor de mensen die in het beroep staan dat ze daarvoor volledige erkenning krijgen. Ik heb dat dan ook willen doen en ik heb daar een speciale dag van gemaakt. Ik heb toen echter één foutje gemaakt : ik ben vergeten de leden van deze commissie uit te nodigen. Dat zal de volgende keer niet meer gebeuren. Waar mogelijk, zal ik alleszins steeds de positie van de verzorgenden verdedigen. Als er een sociaal akkoord bestaat, zal ik wat de Vlaamse regering heeft afgesproken, helemaal uitvoeren.

Mevrouw Veerle Heeren : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt het, als ik u goed begrijp, over het bijkomend verlof voor de categorie van 33 tot 44 jaar. Is dat een vergissing ? Is er ook afgesproken dat er bijkomend verlof zal komen voor wie ouder is dan 45 jaar ?

Minister Adelheid Byttebier : In het akkoord zijn over die leeftijdscategorie afspraken gemaakt.

Mevrouw Veerle Heeren : Wat staat er dan precies in het akkoord ? Staat er dat er bijkomend verlof is voor wie tussen 33 en 45 jaar is, of voor wie ouder is dan 45 jaar ?

Minister Adelheid Byttebier : Ik zal u letterlijk voorlezen wat er staat : 'Daarnaast worden er 5 bijkomende verlofdagen voorzien voor het personeel in de categorie van 35 tot en met 44 jaar.' Dat is de afspraak die toen werd gemaakt. Verder staat er : 'Hiervoor werden kredieten voorzien in de periode

van 2002 tot 2005. Ook deze maatregel werd vertaald naar een hoger subsidiebedrag per gepresteerd uur en per uur bijscholing.'

Mevrouw Veerle Heeren : Als ik u goed begrijp, zegt u dat het niet in het akkoord staat voor de werknemers die ouder waren dan 45 jaar ? Dat moet dan nu ook niet in het debat worden gebracht ?

Minister Adelheid Byttebier : Als dat in het debat wordt gebracht, moet de Vlaamse regering zeker niet worden verweten dat ze in niets heeft voorzien voor de mensen boven de 45 jaar, want dat was toen in het akkoord ook afgesproken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de experimenten zorgtrajectbegeleiding

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de trajectbegeleiding voor personen met een handicap

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde vragen om uitleg van mevrouw Van Cleuvenbergen tot mevrouw Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de experimenten zorgtrajectbegeleiding, en van mevrouw De Martelaer tot minister Byttebier, over de trajectbegeleiding voor personen met een handicap.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de aanleiding tot deze vraag was een ontmoeting met een aantal personen die bezig zijn met experimenten zorgtrajectbegeleiding en een studie hadden gemaakt. Ze hadden ook een interpretatie gemaakt van het rapport van professor Maes en hadden op grond daarvan een aantal voorstellen geformuleerd.

Mijn vraag dateert van 30 september 2003. Op die dag liepen de experimenten zorgtrajectbegeleiding af. In elke provincie was tijdelijk een zorgtrajectbegeleidingsdienst erkend, die voor personen met een handicap naar oplossingen voor hun behoeften

Van Cleuvenbergen

zoekt. Die oplossingen konden worden gevonden in het hele zorgspectrum, dus zowel in de gehandicaptenzorg als in de huisvesting of in alle aanverwante sectoren.

Ze hielpen mensen met een handicap op de juiste weg door het woud van zorgvoorzieningen en hulpmiddelen op de markt. We weten ook dat dit nodig is. Volgens de gebruikers zelf heeft deze hulp inderdaad ook duidelijk een meerwaarde.

Nu deze experimenten zijn afgelopen, rijst de vraag of de minister het beleid van haar voorganger wil voortzetten. Als onze informatie juist is, zouden de experimenten in hun oude vorm worden stopgezet. Blijven de bestaande zorgtrajectbegeleidingsprojecten verder bestaan? Als dat het geval is, onder welke voorwaarden zal dat gebeuren? Als dat niet het geval is, hoe zal de minister ervoor zorgen dat men deze taken blijft waarnemen?

Professor Maes besluit in haar studie dat een onafhankelijk zorgadvies voor personen met een handicap belangrijk is. Zo'n zorgadvies wordt ook gegeven in de voorzieningen waarin iemand is opgenomen, maar dat is beperkter. Het is ook belangrijk dat de bestede middelen voor deze doelstelling ter beschikking blijven.

De voorzitter : Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Ik zal het verhaal van mevrouw Van Cleuvenbergen niet overdoen. In elk geval toont het feit dat twee parlementsleden hier een vraag over stellen aan dat de overtuiging leeft dat zorgtrajectbegeleiding belangrijk is. Trajectbegeleiding bestaat erin dat men samen met de persoon zelf, familieleden, vrienden en de omgeving onderzoekt wat die persoon nodig heeft: welke hulp wil hij, en hoe kunnen we die het best aanbieden: via het sociaal netwerk, met professionele hulp of een combinatie van beide.

Het Vlaams Fonds heeft de studie in handen gekregen waar ook mevrouw Van Cleuvenbergen naar heeft verwezen. Welke visie heeft de minister op de toekomstige ontwikkeling van de trajectbegeleiding?

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, dit is een zeer dankbaar onderwerp, want niet alleen de parlementsleden,

maar ook ik hecht veel belang aan trajectbegeleiding. De mensen moeten 'de regie' zelf in handen kunnen nemen. Het PAB is zo'n persoonsgebonden ondersteuning. Als we op de ingeslagen weg willen verdergaan, dan moeten we er voor zorgen dat de mensen goed weten welke keuzemogelijkheden ze hebben en wat de gevolgen ervan zijn. Het onderzoek van professor Maes van de afdeling Orthopedagogiek van de KUL bevat een zeer bruikbare beschrijving van de methoden, de organisatorische componenten en kwaliteitsindicatoren die nodig zijn voor een goede trajectbegeleiding.

Ik heb het Vlaams Fonds de opdracht gegeven om in 2004 een zaak te maken van de trajectbegeleiding. Wie moet zich daarmee bezighouden? Hier is gesuggereerd om te kijken naar de tijdelijke experimentele projecten. Vanaf 2004 willen we de trajectbegeleiding structureel uitbouwen, en we willen dat doen via een platform van verenigingen van gebruikers. Dat platform moet nog worden opgericht. De coördinatie moet onafhankelijk van de zorgaanbieders gebeuren, en daarvoor werd geld vrijgemaakt.

We hebben altijd heel duidelijk gesteld dat de tijdelijke experimentele projecten worden gefinancierd met niet-gereguleerde toelagen van het Vlaams Fonds. Het is de bedoeling om parallel met het wetenschappelijk onderzoek over de methoden van trajectbegeleiding ook concrete ervaringen op te doen. De initiatiefnemers wisten dat dit een tijdelijke zaak was. We willen de zaken nu structureel aanpakken, en de experimentele fase afsluiten.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Tijdens de begrotingsbesprekingen moeten we toch meer duidelijkheid krijgen over het platform. Voor die projecten is personeel aangeworven. Dat personeel moet worden ontslagen. Of is de minister bereid om die projecten nog te verlengen tot 1 januari 2004? Daardoor zou in elke provincie kunnen worden gestart op basis van een bestaand initiatief.

De voorzitter : Minister Byttebier heeft het woord.

Minister Adelheid Byttebier : Indien overgangsmaatregelen nodig zijn, zullen er worden genomen. Het is echter niet mijn taak om de voorzieningen te zeggen wie deze taken moet uitvoeren, en of de mensen die in de experimenten werkten, moeten worden ontslagen of niet. Dat behoort tot de autonomie van de voorzieningen zelf.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : De voorzieningen zijn hier rijkelijk laat van op de hoogte gebracht.

De voorzitter : Iedereen weet toch dat het om experimentele projecten met een vastgestelde duur gaat. Die mensen hebben een contract van bepaalde duur ondertekend.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Het is toch de gewoonte een seintje te geven als er een einde wordt gemaakt aan de experimenten. Er zijn ook experimenten aan de gang inzake de inburgering van migranten. Wel, die worden jaar na jaar hernieuwd.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 17.44 uur.*
